

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ неперервної освіти і туризму

ПОГОДЖЕНО

**Директор
ННІ неперервної освіти і туризму**

Іван ГРИЦЕНКО

(підпис)

« ____ » _____ 2025 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

**Завідувач кафедри
готельно-ресторанної справи та
туризму**

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

(підпис)

« ____ » _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: «Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму
Київської області»**

Спеціальність **242 «Туризм і рекреація»**

Освітня програма **«Туризм»**

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньої програми

к.е.н., доцент

(підпис)

Ірина КУДІНОВА

Керівник бакалаврської

кваліфікаційної роботи

к.е.н., доцент

(підпис)

Ірина КУДІНОВА

Виконала

(підпис)

Анастасія ОСТАПЧЕНКО

КИЇВ – 2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ неперервної освіти і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
**Завідувач кафедри готельно-ресторанної
справи та туризму**

д.е.н., професор _____ Мельниченко С. В.
(підпис)

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

**до виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи
здобувачу вищої освіти**

Остапченко Анастасії Віталіївни

Спеціальність: 242 «Туризм і рекреація»

Освітня програма: «Туризм»

Орієнтація освітньої програми: освітньо-професійна

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: **«Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області»**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від 29 жовтня 2024 р. № 1936 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру до: 20.05.2025 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: законодавчі та нормативні акти України, матеріали Державної служби статистики України, наукові праці зарубіжних та вітчизняних авторів, матеріали науково-практичних конференцій, аналіз офіційних сайтів туристичних ресурсів України, програми розвитку туризму.

Об'єкт дослідження – процес розвитку сільського зеленого туризму в Київській області

Предмет дослідження – методичні та практичні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільських територій.

Мета дослідження – вивчення потенціалу сільського зеленого туризму в Київській області та розробка рекомендацій щодо ефективного використання ресурсів регіону для розвитку туризму.

Перелік завдань, які повинен виконати здобувач вищої освіти для досягнення поставленої мети:

- аналіз зарубіжних і вітчизняних джерел, інтернет ресурсів щодо сутності та особливостей сільського зеленого туризму як форми туристичної діяльності;
- розкрити особливості функціонування сільського зеленого туризму;
- теоретико-методологічні підходи до розвитку сільського зеленого туризму;
- проаналізувати туристичний потенціал Київської області;
- дослідити сучасний стан сільського зеленого туризму в Київській області;
- провести комплексний аналіз діяльності агросадиби "Кемпінг "MAZANKA"", виявити її сильні та слабкі сторони, а також можливості для розвитку;
- розробити конкретні пропозиції щодо підвищення прибутковості агросадиби, враховуючи її особливості та потреби цільової аудиторії;
- виявити основні проблеми та бар'єри, що перешкоджають розвитку сільського зеленого туризму в Київській області;
- визначити перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Київській області на найближчі 5–10 років з урахуванням сучасних тенденцій та викликів;
- запропонувати основні напрями стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області;
- здійснити економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Дата видачі завдання: "19" листопада 2024 р.

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доцент**

(підпис)

Ірина КУДІНОВА
(прізвище та ініціали)

**Завдання прийняв до
виконання**

(підпис)

Анастасія ОСТАПЧЕНКО
(прізвище та ініціали студента)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	Термін виконання	Примітки (фактично виконано)
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, підготовка завдання, складання плану, консультації з проведення дослідження	1 вересня – 30 вересня 2024 р.	виконано
2.	Підготовка та видача завдання	1 жовтня – 1 грудня 2024 р.	виконано
3.	Підготовка першого розділу роботи	1 грудня 2024 р. – 1 лютого 2025 р.	виконано
4.	Підготовка другого розділу роботи	2 лютого – 30 березня 2025 р.	виконано
5.	Підготовка третього розділу роботи	1 квітня – 5 травня 2025 р.	виконано
6.	Підготовка висновків, списку використаних джерел та додатків. Оформлення роботи відповідно до встановлених вимог, передача на перевірку керівникові.	5-10 травня 2025 р.	виконано
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10-15 травня 2025 р.	виконано
8.	Перевірка роботи на академічний плагіат	16 травня 2025 р.	виконано
9.	Отримання відгуку керівника роботи	17-18 травня 2025 р.	виконано
10.	Отримання зовнішньої рецензії	19-20 травня 2025 р.	виконано
11.	Подача роботи на кафедру	20 травня 2025 р.	виконано
12.	Підготовка доповіді і презентації. Попередній розгляд та захист на випусковій кафедрі	20-25 травня 2025 р.	виконано
13.	Допуск бакалаврської кваліфікаційної роботи до захисту завідувачем кафедри	25 травня – 1 червня 2025 р.	виконано
14.	Захист роботи перед екзаменаційною комісією	відповідно до графіку	виконано

РЕФЕРАТ

Остапченко А.В. «Розвиток туристичного потенціалу сільського зеленого туризму Київської області»: бакалавр. робота: спец. 242 «Туризм і рекреація» / Анастасія Віталіївна Остапченко. НУБіП України, кафедра готельно-ресторанної справи та туризму; керівник І.П. Кудінова, к.е.н., доц. – Київ, 2025.

Анотація. Дослідження присвячене теоретичним, аналітичним та практичним аспектам розвитку туристичного потенціалу сільського зеленого туризму в Київській області.

У першому розділі розглянуто сутність і особливості сільського зеленого туризму, зокрема його роль у сталому розвитку регіонів. Проведено аналіз світового досвіду розвитку сільського туризму та можливостей його адаптації в Україні. Окрему увагу приділено методичним підходам до формування та оцінки туристичного потенціалу сільських територій. Другий розділ містить аналіз туристичного потенціалу Київської області. Охарактеризовано природні ресурси регіону, що можуть слугувати основою для розвитку сільського туризму, а також розглянуто культурно-історичний потенціал сільських громад. Досліджено стан існуючої туристичної інфраструктури та поточні пропозиції у сфері сільського зеленого туризму. У третьому розділі визначено перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Київській області на основі кращих міжнародних практик. Запропоновано заходи щодо покращення туристичної інфраструктури, створення нових туристичних продуктів і підвищення конкурентоспроможності регіону в галузі сільського туризму. Результати дослідження можуть бути корисними для органів місцевого самоврядування, підприємців туристичної сфери, науковців та всіх зацікавлених у розвитку сільського зеленого туризму.

Ключові слова: сільський зелений туризм, туристичний потенціал, туристична інфраструктура, рекреаційні ресурси, сільські громади, сталий розвиток, культурна спадщина.

ПЛАН

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	11
1.1. Сутність і особливості сільського зеленого туризму	11
1.2. Світовий досвід розвитку сільського туризму та можливість його адаптації в Україні.	20
1.3.Методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму.....	28
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	32
2.1. Природні ресурси регіону для розвитку сільського туризму...32	
2.2. Культурно-історичний потенціал сільських територій Київської області..41	
2.3. Аналіз існуючої інфраструктури та пропозицій у сфері сільського зеленого туризму.....	49
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	67
3.1. Прогнозування перспектив розвитку сільського туризму на основі кращих практик.....	67
3.3. Розробка рекомендацій щодо покращення туристичної інфраструктури та створення нових туристичних продуктів.....	71
3.3. Обґрунтування запропонованих заходів.....	76
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Сільський зелений туризм є одним із найперспективніших напрямів розвитку туристичної галузі, оскільки сприяє збереженню природних ресурсів, популяризації місцевої культури та підвищенню добробуту сільських громад. У сучасних умовах зростаючого інтересу до екологічно безпечного відпочинку та автентичних туристичних продуктів, розвиток цього напрямку стає важливим чинником соціально-економічного піднесення регіонів.

Київська область володіє значним туристичним потенціалом для розвитку сільського зеленого туризму завдяки унікальному природному та культурно-історичному різноманіттю, сприятливому клімату та близькості до столиці України. Однак ефективне використання цих ресурсів потребує детального аналізу та розробки стратегічних підходів, що сприятимуть створенню конкурентоспроможного туристичного продукту.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю підвищення туристичної привабливості сільських територій Київської області шляхом формування якісної інфраструктури, розвитку нових туристичних маршрутів і популяризації локальних традицій та гастрономії. Розробка ефективних методичних підходів до управління туристичним потенціалом регіону сприятиме його стійкому розвитку.

Різні аспекти розвитку сільського зеленого туризму привернули увагу як українських, так і зарубіжних науковців, серед яких варто виділити В.І. Бирковича [2], М.І. Габу [5], В.В. Гловацьку, О.М. Головню, А.А. Дюка, І.Б. Дидіва, Н.В. Коржа, Н.В. Онищук, Ю.В. Ставську, І.П. Кудінову [18,19,20], М. Романа [43] та інших.

Мета дослідження – вивчення потенціалу сільського зеленого туризму в Київській області та розробка рекомендацій щодо ефективного використання ресурсів регіону для розвитку туризму.

Мета роботи зумовлює виконання наступних завдань:

- аналіз зарубіжних і вітчизняних джерел, інтернет ресурсів щодо сутності та особливостей сільського зеленого туризму як форми туристичної діяльності;

- розкрити особливості функціонування сільського зеленого туризму;
- теоретико-методологічні підходи до розвитку сільського зеленого туризму;
- проаналізувати туристичний потенціал Київської області;
- дослідити сучасний стан сільського зеленого туризму в Київській області;
- провести комплексний аналіз діяльності агросадиби "Кемпінг "MAZANKA"", виявити її сильні та слабкі сторони, а також можливості для розвитку;
- розробити конкретні пропозиції щодо підвищення прибутковості агросадиби, враховуючи її особливості та потреби цільової аудиторії;
- виявити основні проблеми та бар'єри, що перешкоджають розвитку сільського зеленого туризму в Київській області;
- визначити перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Київській області на найближчі 5–10 років з урахуванням сучасних тенденцій та викликів;
- запропонувати основні напрями стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області;
- здійснити економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження є процес розвитку сільського зеленого туризму в Київській області.

Предметом дослідження є методичні та практичні підходи до розвитку туристичного потенціалу сільських територій.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи: аналіз, синтез, порівняння, системний підхід, експертне оцінювання, анкетування та картографічне моделювання.

Інформаційну базу кваліфікаційної бакалаврської роботи склали матеріали Державної служби статистики України, матеріали науково-практичних конференцій, внутрішньої звітності, обстежень ряду підприємств туристичної індустрії, програми розвитку туризму.

Практичне значення роботи полягає у розробці рекомендацій для органів місцевого самоврядування, підприємців туристичної галузі та громадських ініціатив, спрямованих на активізацію сільського туризму та підвищення його конкурентоспроможності.

Апробація результатів роботи і публікації. Попередні дослідження, що склали основу кваліфікаційної роботи, були обговорені на XVI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом», яка проводилася 26 вересня 2024 р. в м. Маріуполь, а також на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі України», яка проводилася 12 березня 2025 р. в м. Києві. За темою дослідження автором опубліковано тези доповіді на вище зазначених конференціях.

Структура роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається з трьох розділів, висновків, списку використаних джерел в кількості - 43, таблиць – 18, рисунків-1. Загальний обсяг роботи становить 91 сторінка.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

1.1 Сутність і особливості сільського зеленого туризму

Сільський туризм є важливою складовою сучасної туристичної індустрії, що поєднує природний відпочинок, екологічну відповідальність та культурну автентичність. Він пропонує туристам можливість зануритися в сільське життя, відчувати традиційний побут, скуштувати місцеві страви та взяти участь у сільськогосподарських або ремісничих процесах. Такий вид туризму сприяє гармонійному співіснуванню людини та природи, збереженню регіональних особливостей та розвитку альтернативних форм відпочинку.

Сільський зелений туризм є важливим напрямом розвитку туристичної галузі, що поєднує відпочинок із пізнанням природи, культури та традицій сільських регіонів. Він сприяє збереженню автентичного способу життя, підтримці місцевих громад та розвитку екологічно відповідального туризму.

Сільський зелений туризм набуває все більшого значення в сучасному суспільстві через низку економічних, соціальних, екологічних та культурних факторів. Його актуальність зумовлена наступними причинами:

- зростання попиту на екологічний і сталий туризм. У сучасному світі спостерігається тенденція до відповідального споживання та екологічної свідомості. Туристи все частіше обирають відпочинок на природі, прагнуть мінімізувати вплив на довкілля та підтримувати екологічно чисті ініціативи;

- альтернатива масовому туризму. Перенасиченість популярних туристичних напрямків призводить до погіршення туристичної інфраструктури, екологічних проблем та втрати автентичності регіонів. Сільський туризм пропонує спокійний відпочинок далеко від шуму мегаполісів, зосереджений на гармонії з природою та автентичному культурному досвіді;

- розвиток сільських територій. Сільський зелений туризм сприяє економічному зростанню сільських регіонів, створює нові робочі місця, розвиває малий бізнес (фермерські господарства, агросадиби, ремісничі майстерні) та покращує місцеву інфраструктуру;

- підтримка культурної спадщини та традицій. Туристи, відвідуючи сільські місцевості, знайомляться з місцевими звичаями, ремеслами, кухнею та народними традиціями. Це сприяє збереженню нематеріальної культурної спадщини та її популяризації серед ширшої аудиторії;

- можливості для реабілітації та оздоровлення. Відпочинок у сільській місцевості має позитивний вплив на фізичне та психоемоційне здоров'я. Свіже повітря, органічна їжа, природне середовище та мінімізація стресу сприяють відновленню організму, що особливо актуально для мешканців великих міст;

- розвиток гастрономічного туризму. Популярність локальних продуктів і фермерських господарств стимулює розвиток гастрономічного туризму, який є важливою складовою сільського туризму. Відвідувачі мають можливість скуштувати натуральні продукти, взяти участь у процесі їх виробництва та дізнатися більше про традиційну кухню регіону;

- підтримка сталого розвитку та екотуризму. Сільський туризм базується на принципах сталого розвитку, зменшуючи негативний вплив на довкілля. Використання місцевих ресурсів, підтримка органічного землеробства та екологічно чистих технологій роблять його привабливим для свідомих туристів [1].

Таким чином, актуальність сільського зеленого туризму зумовлена не лише зростаючими екологічними та економічними викликами, а й бажанням людей знайти гармонію з природою, оздоровитися та долучитися до культурної спадщини. Це перспективний напрям розвитку туристичної галузі, що має позитивний вплив як на туристів, так і на сільські громади

Сільський зелений туризм — це вид туризму, який передбачає відпочинок у сільській місцевості, включаючи проживання у приватних садибах, участь у сільськогосподарських роботах, знайомство з традиціями, культурою та

звичаями місцевого населення. Цей напрямок туризму набуває популярності завдяки своєму екологічному спрямуванню, унікальності вражень та доступності.

Сутність сільського зеленого туризму також можна розкрити через його складові:

- екологічна складова – відпочинок у природному середовищі сприяє збереженню довкілля, зниженню рівня урбанізації та популяризації екологічно чистих видів діяльності;

- соціальна складова – сільський туризм сприяє зміцненню соціальних зв'язків між міським і сільським населенням, підвищенню рівня соціальної взаємодії та інтеграції. Він надає можливість туристам безпосередньо спілкуватися з місцевими жителями, брати участь у спільних заходах, дізнаватися про традиційний спосіб життя. Для місцевого населення це можливість залучення до активного економічного життя, що сприяє збереженню соціальної стабільності у регіонах;

- культурний обмін – туристи мають можливість знайомитися з місцевими традиціями, ремеслами, кухнею та культурною спадщиною, що сприяє збереженню і популяризації етнокультурних особливостей регіону;

- економічний розвиток сільських територій – розвиток сільського туризму стимулює створення нових робочих місць, покращення інфраструктури та підвищення рівня життя місцевого населення;

- реабілітація та відновлення – перебування на природі, чисте повітря, здорове харчування, розмірений ритм життя та відсутність міського шуму сприяють фізичному та емоційному відновленню. Сільський туризм часто включає елементи екотерапії, контакт із тваринами, медитативні практики та оздоровчі програми, що допомагають зменшити рівень стресу та покращити загальне самопочуття [10].

Сільський зелений туризм є важливим напрямом розвитку туристичної галузі, що поєднує відпочинок із пізнанням природи, культури та традицій

сільських регіонів. Він сприяє збереженню автентичного способу життя, підтримці місцевих громад та розвитку екологічно відповідального туризму.

Залежно від мети подорожі, особливостей проведення дозвілля та залучення туристів до місцевих активностей, виділяють різні види сільського зеленого туризму (табл. 1.1):

Таблиця 1.1

Види сільського зеленого туризму

Вид туризму	Характеристика
Агротуризм	Відпочинок у фермерських господарствах із можливістю участі в сільськогосподарських роботах (догляд за тваринами, збирання врожаю, виготовлення сільськогосподарської продукції).
Екотуризм	Подорожі з метою екологічного виховання, спостереження за природою, мінімального впливу на довкілля, включаючи проживання в екологічно чистих умовах.
Культурно-етнографічний туризм	Ознайомлення з місцевими традиціями, ремеслами, народними звичаями та побутом через відвідування етносадиб, майстер-класи, участь у народних святах.
Гастрономічний туризм	Дослідження місцевої кухні, дегустація автентичних страв та напоїв, відвідування фермерських господарств, виноробень, сироварень.
Активний сільський туризм	Поєднання відпочинку в сільській місцевості з активними видами дозвілля: пішохідні, велосипедні, кінні маршрути, риболовля, кемпінг.
Релігійний (паломницький) туризм	Відвідування культових споруд, монастирів, сакральних місць, розташованих у сільській місцевості, з метою духовного розвитку.
Ремісничий туризм	Вивчення традиційних народних промислів (гончарство, ткацтво, різьблення по дереву) та участь у майстер-класах

Джерело: сформовано автором

Як бачимо, сільський зелений туризм займає унікальне місце серед інших видів туризму завдяки своїй здатності поєднувати відпочинок на природі, культурну автентичність та сталий розвиток. Важливою особливістю цього виду туризму є його орієнтація на сільські території, де туристи можуть не лише насолоджуватися природною красою, але й активно взаємодіяти з місцевими громадами. У порівнянні з іншими видами туризму, сільський зелений туризм має ряд переваг, серед яких: екологічний вплив, взаємодія з місцевими жителями, а також глибокий культурний досвід. З метою більш детального

порівняння сільського зеленого туризму з іншими його різновидами, представимо таблицю, що ілюструє основні відмінності (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Порівняння сільського зеленого туризму з іншими основними видами туризму

Критерій	Сільський зелений туризм	Масовий туризм	Екотуризм
Локація	Сільська місцевість, ферми, аросадиби	Популярні туристичні центри, міста	Природні території, заповідники
Основна мета	Відпочинок на природі, знайомство з культурою та традиціями	Розваги, відпочинок на курортах	Збереження природи, екологічна свідомість
Взаємодія з місцевими жителями	Висока, туристи беруть участь у побутових справах	Мінімальна	Висока, але з екологічними обмеженнями
Екологічний вплив	Низький, часто використання природних матеріалів і локальних ресурсів	Високий, велике навантаження на довкілля	Мінімальний, екологічно відповідальний туризм
Культурна складова	Висока, знайомство з традиціями, кухнею, ремеслами	Мінімальна	Висока, але орієнтована на природу

Джерело: сформовано автором

Сільський зелений туризм в Україні є перспективним напрямом розвитку, що сприяє зміцненню економіки сільських територій. Його значення полягає у створенні нових робочих місць, збільшенні доходів місцевого населення, зростанні податкових надходжень і зменшенні залежності від імпорту.

Сільський зелений туризм виник як форма відпочинку ще в XIX столітті, коли міське населення почало шукати можливість втечі від шуму і загазованості індустріальних міст. У XX столітті цей вид туризму набув поширення в країнах Європи, зокрема у Франції, Німеччині та Італії, де фермери почали облаштовувати свої господарства для прийому гостей. В Україні інтерес до цього напрямку зростає з 1990-х років, особливо після визнання значення сільських територій для збереження національної культури та природи.

Офіційне закріплення цього поняття в українському законодавстві відбулося у 1996 році з реєстрацією громадської неприбуткової організації «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» у Міністерстві юстиції. Згодом термін «сільський зелений туризм» набув правового статусу, будучи включеним до Закону України «Про особисте селянське господарство» (2003 р.) та Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» (2004 р.), а також згаданий у нормативних актах Президента та Кабінету Міністрів України.

Цей термін є унікальним для України та використовується виключно в межах національного законодавства та політики розвитку сільських територій.

Дослідники, представлені в таблиці, пропонують різні визначення поняття «сільський зелений туризм» (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Поняття “сільський зелений туризм”

Автор	Поняття “сільський зелений туризм”
Закон України "Про туризм"	Сільський туризм - вид туризму, що передбачає тимчасове розміщення туристів у сільській місцевості для відпочинку та/або оздоровлення.
Всесвітня туристична організація (UNWTO)]	Сільський туризм - це вид діяльності, який передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості з метою відпочинку, оздоровлення, участі у пізнавальних програмах, зайнятті активними видами туризму та спорту, знайомства з місцевою культурою, історичною та природною спадщиною.
Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні	Сільський зелений туризм - специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням житлових приміщень проживаючих там мешканців та їх допоміжного господарства, а також споживання вироблених, вирощених та приготовлених в цих господарствах харчових продуктів.
М. Кляп, Ф. Шандор	Специфічна форма відпочинку на селі, де суб'єктами надання туристичних послуг є не професіонали, а мешканці села – власники особистих, підсобних та фермерських господарств, які спираються на наявні місцеві ресурси, а також сфера, що сприяє заохоченню сільського населення до розвитку приватної ініціативи, до забезпечення самозайнятості й підвищення рівня та якості життя на селі.
О. Лукомська	Вид проведення вільного часу у формі стаціонарного, з можливістю недалеких виїздів чи походів, відпочинку в сільській місцевості.

Джерело розроблено на основі [1-10]

Різні джерела по-різному трактують поняття сільського зеленого туризму, проте всі вони сходяться на тому, що це форма туризму, пов'язана із сільською місцевістю, природним середовищем, культурою та традиційним господарюванням.

У світовій туристичній економіці сільський туризм розглядається як напрям, що сприяє розвитку аграрних регіонів, збереженню культурної спадщини та екологічного балансу, а також відродженню місцевих традицій і виробництва автентичних продуктів. Він має виражену регіональну ідентичність і забезпечує туристів послугами розміщення, харчування, дозвілля, що не лише відповідають сучасним рекреаційним потребам, але й сприяють соціальному розвитку сільських громад та зміцненню взаємозв'язку між містом і селом.

Сільський зелений туризм має низку унікальних характеристик, які відрізняють його від інших видів туризму та роблять особливо привабливим для мандрівників, що шукають відпочинок на природі, занурення в автентичну культуру та спілкування з місцевими жителями. Розглянемо основні особливості цього виду туризму [40]:

- локація - розташовується у віддалених від міста сільських регіонах, часто у мальовничих місцях, поблизу лісів, річок або гір;
- індивідуальний підхід - послуги та програми часто адаптовані під потреби окремих туристів або невеликих груп;
- автентичність - відвідувачам пропонуються справжні культурні, гастрономічні та ремісничі традиції регіону;
- екологічність - акцент на використанні екологічно чистих продуктів, традиційних методів обробітку землі, ручної праці та мінімального впливу на природу;
- гостинність - туристи проживають у місцевих жителів або в автентичних сільських садибах, що створює теплу і дружню атмосферу.

Сільський зелений туризм приваблює різні категорії туристів, які шукають альтернативу масовому відпочинку, бажають долучитися до природного та сільського способу життя, насолодитися екологічно чистим середовищем і

культурними традиціями регіонів [12]. Основні сегменти цільової аудиторії сільського зеленого туризму – це:

1. Сімейні туристи - родини з дітьми, які шукають безпечний та екологічний відпочинок;
2. Люди середнього віку - відпочиваючі, які цінують спокій, природу та автентичність;
3. Іноземні туристи - ті, хто цікавиться культурною спадщиною, екзотичними традиціями та українською гостинністю;
4. Любителі активного відпочинку - піші туристи, велосипедисти, рибалки, мисливці;
5. Екотуристи - особи, зацікавлені в сталому розвитку, органічному землеробстві та природоохоронній діяльності.

Цільова аудиторія сільського зеленого туризму досить широка, тому для успішного розвитку цього напрямку необхідно створювати різноманітні туристичні продукти, що відповідатимуть потребам кожного сегмента. Важливим є не лише екологічна складова, а й якісний сервіс, автентичні враження, інтерактивні активності, що зроблять відпочинок у сільській місцевості привабливим та незабутнім.

Сільський зелений туризм вимагає комплексного підходу до розвитку інфраструктури, яка забезпечує комфортний, безпечний і привабливий відпочинок для туристів [15]. Інфраструктурні елементи можна поділити на кілька ключових категорій:

1. Житлова інфраструктура:
 - сільські садиби та еко-готелі – традиційні будинки, котеджі або сучасні екологічні готелі, адаптовані для прийому туристів;
 - кемпінги та глемпінги – майданчики для наметового відпочинку або комфортні еко-намети з усіма зручностями;
 - агротуристичні комплекси – фермерські господарства, які пропонують проживання та інтеграцію в сільське життя.

2. Транспортна інфраструктура:

- дорожня мережа – якісні автомобільні дороги для зручного доїзду до туристичних локацій;
- парковки – облаштовані зони для автомобілів та туристичних автобусів;
- оренда транспорту – велосипеди, коні, електромобілі для пересування туристичними маршрутами.

3. Гастрономічна інфраструктура:

- фермерські господарства та дегустаційні зони – можливість скуштувати локальні продукти, традиційні страви;
- ресторани та кафе з національною кухнею – автентичні заклади з локальними стравами;
- сезонні ярмарки та гастрономічні фестивалі – продаж місцевих продуктів, кулінарні майстер-класи.

4. Дозвілля та рекреаційна інфраструктура:

- туристичні маршрути та екостежки – спеціально облаштовані стежки для піших, велосипедних та кінних прогулянок;
- зони для активного відпочинку – риболовля, полювання, катання на човнах, гірськолижні траси;
- майстер-класи та етнофестивалі – гончарство, вишивка, народні ремесла, традиційні танці та музика;
- ферми з домашніми тваринами – інтерактивні ферми для дітей та сімейного відпочинку.

5. Інформаційна та сервісна інфраструктура:

- туристично-інформаційні центри – надання карт, буклетів, інформації про туристичні можливості регіону;
- навігація та туристичні знаки – покажчики маршрутів, вказівники до садиб, кафе, визначних місць;
- інтернет і мобільний зв'язок – забезпечення доступу до інформаційних ресурсів та бронювання послуг.

6. Безпека та екологічна інфраструктура:

- медичні пункти – забезпечення першої медичної допомоги;
- рятувальні служби – контроль безпеки туристів у гірських чи лісових місцевостях;

- системи утилізації відходів – екологічні програми та сортування сміття.

Розвиток інфраструктури сільського зеленого туризму є ключовим фактором його популяризації та конкурентоспроможності. Комплексний підхід до облаштування житлових, транспортних, гастрономічних і рекреаційних об'єктів сприятиме залученню туристів, збільшенню економічних можливостей місцевих громад і формуванню позитивного іміджу українських сільських регіонів.

Серед переваг сільського зеленого туризму можна виділити наступні:

- можливість відпочити від міського шуму та стресу;
- оздоровлення завдяки чистому повітрю та органічній їжі;
- підтримка місцевої економіки та сприяння розвитку сільських територій;
- сприяння сталому розвитку через збереження природи і культурної спадщини.

Сільський зелений туризм має великий потенціал для розвитку, особливо в країнах із багатою культурною спадщиною та природними ресурсами, таких як Україна. Він сприяє збереженню традицій, розвитку місцевої економіки та забезпеченню сталого використання природних ресурсів.

Сільський зелений туризм стає перспективним сектором економіки, який може стати драйвером сталого розвитку регіонів.

1.2. Світовий досвід розвитку сільського туризму та можливість його адаптації в Україні

Сільський туризм набуває все більшої популярності у світі як перспективний напрям сталого розвитку територій, що поєднує економічний, екологічний та культурний аспекти. У багатьох країнах він став важливим

джерелом доходу для місцевого населення, сприяє збереженню традицій і розширює можливості для зайнятості. Водночас Україна, маючи значний потенціал у цій сфері, може успішно адаптувати кращі світові практики до власних умов.

Розглянемо більш детально європейський підхід. Європа є одним із лідерів у розвитку сільського туризму, особливо завдяки державній підтримці та залученню грантових програм:

- Франція – є одним із лідерів у розвитку сільського туризму, відома своїми агротуристичними маршрутами, що включають дегустації вин, сирів і фермерських продуктів, відвідування ферм, виноробень, історичних пам'яток та мальовничих природних куточків, проживання в гостьових будинках на виноградниках та фермах. Особлива увага приділяється еко-туризму та гастрономічним подорожам. Французький досвід свідчить про важливість державної підтримки, розвитку інфраструктури та маркетингу для успіху сільського туризму. Програма "Station Verte" (Зелена станція) охоплює понад 500 малих міст і сіл, що пропонують екологічно відповідальні туристичні послуги. Також у Франції поширений агротуризм, особливо в регіонах Прованс та Нормандія, де туристи можуть відвідати виноробні, органічні ферми та скуштувати локальні продукти. Завдяки розвитку велоінфраструктури, зокрема маршруту La Loire à Vélo, країна стає привабливим напрямком для велотуризму. Уряд Франції активно підтримує екологічну сертифікацію готелів і туристичних комплексів за стандартами Green Key та EU Ecolabel, що сприяє збереженню природних ресурсів і підвищенню популярності сталого туризму;

- Італія – концепція "агротуризму" тут розвивається ще з 80-х років і підтримується державою. Гостям пропонують автентичний відпочинок у сільських маєтках, де вони можуть долучитися до збору врожаю оливок, винограду або навчитися готувати традиційні страви. Італія відома своїми агротуристичними господарствами, де туристи можуть не тільки відпочити на природі, але й взяти участь у сільськогосподарських роботах, скуштувати місцеві продукти та ознайомитися з традиційною культурою. Італійська модель розвитку

сільського туризму підкреслює значення збереження автентичності та унікальності кожного регіону;

- Німеччина – популяризує «зелений туризм» через мережу організованих сільських садиб, що пропонують активний відпочинок: кінні прогулянки, риболовлю, велосипедні маршрути та екологічні ферми. Організаційні моделі агротуризму Німеччини – це фермерські господарства з туристичними послугами – пропонують проживання, харчування з місцевих продуктів, екскурсії на ферму, дегустації; гостьові будинки та агросадиби – традиційні баварські, тюринзькі, саксонські будинки пристосовані для туристів та екотуризм і винний туризм – відвідування біоферм, дегустаційні маршрути у відомих виноробних регіонах (Рейнланд-Пфальц, Баден, Франконія);

- Польща – активно розвиває агротуризм через програми ЄС, що сприяють модернізації сільських територій. Популярні напрямки – етнографічні фестивалі, зелені маршрути, сімейні ферми з можливістю інтерактивної участі у сільськогосподарських роботах. Сільський туризм у Польщі здебільшого включає агротуризм — туристи мають можливість перебувати на фермах, брати участь у сільськогосподарських роботах, дегустувати місцеві продукти, а також відпочивати в природному середовищі. Еко-туризм також стає популярним напрямком: багато господарств організовують тури по природних заповідниках, фермерських екскурсіях, відвідування органічних ферм. Сільський туризм у Польщі активно розвивається, орієнтуючись на поєднання традицій, природи та інноваційних підходів у туристичній індустрії. Польський досвід може стати корисним для розвитку агротуризму в Україні, зокрема в контексті розвитку сільських кластерів і збереження традиційних ремесел;

- Іспанія активно розвиває сільський туризм, пропонуючи туристам різноманітні варіанти відпочинку, відвідавши сільські готелі, ферми, національні парки та історичні міста. Іспанський досвід свідчить про важливість диверсифікації туристичних продуктів та залучення місцевого населення до розвитку сільського туризму.

Як бачимо, розвиток зеленого туризму в країнах Європи є важливим напрямом у сучасній туристичній індустрії, оскільки він сприяє збереженню довкілля, підтримці місцевих громад та популяризації екологічно свідомих подорожей.

Основні тенденції розвитку зеленого туризму в Європі:

1. Державна підтримка та політика сталого туризму. Багато європейських країн впроваджують програми з підтримки екологічного туризму. Наприклад, у Франції діє програма «Зелені курорти» (Station Verte), а в Німеччині популярні екологічні сертифікації, такі як «Blaue Schwalbe» (Синя ластівка).

2. Популярність екоферм та агротуризму. У країнах, таких як Італія (Agriturismo), Іспанія та Австрія, активно розвивається агротуризм, що дає змогу туристам відпочивати в екологічно чистих регіонах, брати участь у сільськогосподарських роботах та дегустувати місцеві продукти.

3. Розвиток екотранспортної інфраструктури. Європа відома розгалуженою мережею велодоріжок (наприклад, EuroVelo), а також екологічно чистими видами транспорту, що сприяє розвитку сталого туризму.

4. Екотуристичні маршрути та природні парки. У багатьох країнах активно розвиваються національні парки та природоохоронні зони, такі як швейцарські Альпи, норвезькі фіорди, природні заповідники Словенії та Хорватії, які залучають туристів до екологічно відповідального відпочинку.

5. Екологічна сертифікація туристичних об'єктів. Готелі, ресторани та туристичні агенції все частіше отримують міжнародні екосертифікати, такі як Green Key, EU Ecolabel та Biosphere Tourism, що гарантує екологічну відповідальність їхньої діяльності.

Зелений туризм у Європі не лише сприяє екологічній рівновазі, а й забезпечує стійкий економічний розвиток регіонів, що робить його одним із ключових трендів сучасної туристичної галузі.

Північноамериканський досвід. У США та Канаді зелений туризм є частиною стратегії збереження малих громад і розвитку сталого фермерства. У

Північній Америці зелений туризм розвивається на основі збереження природних територій, екологічної сертифікації туристичних об'єктів і популяризації сталого відпочинку:

- США – сільський туризм розвивається в різних напрямках, відвідування ферм, ранчо, виноробень та національних парків. Американська модель розвитку сільського туризму підкреслює значення маркетингу та просування туристичних продуктів на внутрішньому та міжнародному ринках. Тут широко розвинені "фермерські ранчо", які пропонують туристам проживання в стилі ковбоїв, катання на конях, участь у догляді за худобою. Також популярні ферми з органічними продуктами, куди приїжджають туристи, щоб відпочити та навчитися веденню екологічного господарства. США активно розвивають екотуризм через національні парки, такі як Йеллоустоун, Гранд-Каньйон, Єллістон та інші, які щороку приймають мільйони відвідувачів. Уряд та організації, як-от Leave No Trace Center for Outdoor Ethics, популяризують принципи відповідального туризму. Крім того, екологічні ініціативи, такі як сертифікація LEED для готелів та туристичних об'єктів, сприяють впровадженню екологічних технологій у сфері гостинності;

- Канада є лідером у розвитку сталого туризму завдяки великій кількості природних заповідників та програм екологічного відпочинку. Особливо популярні екопоселення, глемпінги та екологічні лоджі, розташовані в національних парках, таких як Банф, Джаспер та Грос-Морн. Туристам пропонують унікальний досвід, поєднуючи активний відпочинок із мінімальним впливом на довкілля. Тут великий акцент робиться на екологічний і активний відпочинок: кемпінги, фермерські фестивалі, осінні тури на яблучні та гарбузові ферми. Держава підтримує програму "Stay on a Farm", що заохочує власників сільських господарств приймати туристів. Важливу роль відіграє програма "EcoLogo", яка сертифікує туристичні компанії за екологічними стандартами;

- Мексика розвиває зелений туризм через ініціативи "Pueblos Mágicos" (Магічні містечка), що підтримують культурну та екологічну автентичність малих населених пунктів. Узбережжя Карибського моря та

півострів Юкатан є центрами екотуризму, де туристи можуть відвідувати біосферні заповідники, такі як Сіан-Каан, займатися дайвінгом у сенотах і спостерігати за морською фауною.

Загалом, Північна Америка демонструє ефективний підхід до розвитку зеленого туризму, поєднуючи збереження природи, екологічну сертифікацію та освітні ініціативи, що сприяють популяризації сталого відпочинку серед туристів.

Країни Азії (азійський підхід) активно впроваджують екологічно стійкі моделі туризму, поєднуючи традиційні практики природозбереження з інноваційними технологіями. Основний акцент робиться на екотуризмі, агротуризмі, захисті біорізноманіття та впровадженні екологічних стандартів у сферу гостинності:

- Японія є одним із лідерів у розвитку зеленого туризму завдяки концепції "сатояма" – гармонійного співіснування людини та природи. Популярні напрямки включають еко-ферми, гарячі джерела (онсен-курорти), гірські маршрути та традиційні села (наприклад, Сіракава-го). В країні активно розвивається зелена сертифікація готелів та впроваджуються екотехнології, зокрема в "зелених" готелях Кіото та Токіо. Також тут популярна концепція "furusato nozei" (програми підтримки місцевих громад), що стимулює розвиток сільських регіонів через туризм. Гостям пропонують відпочинок у традиційних будинках "міншуку", екскурсії на рисові поля, участь у зборі зеленого чаю тощо:

- Китай інвестує у розвиток національних природних парків та екотуристичних зон, таких як Джіуджайгоу та Хуаншань. Туристичні об'єкти сертифікуються за екологічними стандартами Green Hotel Standard. Також активно розвивається сільський туризм, особливо в регіонах Юньнань і Гуансі, де туристи знайомляться з культурою етнічних меншин та беруть участь у фермерських заходах. Уряд активно розвиває сільський туризм через програми підтримки фермерів, будівництво еко-садиб і створення тематичних етно-парків;

- Індія робить ставку на екотуризм у національних парках та заповідниках (Рантхамбор, Казіранга), а також на відповідальний пляжний

туризм у Гоа та Кералі. Програма "Incredible India Green" підтримує екологічні ініціативи в готельному бізнесі та гастрономічному туризмі;

- Таїланд, В'єтнам, Індонезія розвивають еко-курорти, морський туризм та агротуризм. У Таїланді екологічні ініціативи підтримуються через "Community-Based Tourism", який сприяє збереженню культурних традицій та природного середовища. В Індонезії популярні екологічні лоджі на Балі та Яві, а також екскурсії до природних заповідників, таких як парк Комодо.

Тобто, азійський підхід до розвитку зеленого туризму базується на поєднанні традицій, екологічних стандартів та урядової підтримки, що робить його ефективним інструментом для збереження унікальної природи та культурної спадщини регіону.

Україна має унікальні передумови для розвитку сільського туризму: мальовничу природу, багаті культурні традиції, національну кухню, що може стати потужним туристичним магнітом. Однак для успішної реалізації цієї концепції потрібно враховувати міжнародний досвід. Перерахуємо можливості адаптації світового досвіду в Україні:

1. Державна підтримка та гранти. Як і в Польщі чи Франції, розвиток сільського туризму в Україні потребує фінансового стимулювання через державні програми, гранти ЄС та залучення інвесторів. Важливо створити законодавчі умови для розвитку агротуристичних садиб, звільнення від надмірного оподаткування малих господарств, що приймають туристів.

2. Гастрономічний туризм. Україна може перейняти італійський та французький досвід розвитку гастротуризму, пропонуючи мандрівникам дегустаційні тури на фермерські господарства, винні та сирні маршрути, кулінарні майстер-класи в етнографічних музеях.

3. Екотуризм та сільські фестивалі. Адаптація німецької та канадської концепцій "зеленого туризму" можлива через створення екологічних маршрутів, тематичних фестивалів (наприклад, свята збору меду, вина, гарбузів), інтерактивних турів на органічні ферми.

4. Агротуристичні ранчо та етно-садиби. За прикладом США можна створювати українські агротуристичні ранчо, де туристи зможуть відчутися частиною сільського життя: навчитися доїти корів, випікати хліб, доглядати за кінями.

5. Цифровізація сільського туризму. Сучасний світ вимагає активного використання цифрових технологій. Українські фермери можуть застосовувати онлайн-платформи для бронювання екотурів, вести блоги та сторінки у соцмережах, популяризуючи свої туристичні послуги.

Світовий досвід розвитку сільського туризму показує, що цей напрям є важливим інструментом підтримки сільських громад, збереження культурної спадщини та розвитку сталого туризму. У країнах Європи, таких як Франція, Італія та Іспанія, агротуризм є невід'ємною частиною регіонального розвитку, де туристам пропонують проживання у фермерських садибах, дегустацію локальних продуктів та участь у сільськогосподарських роботах. В Австрії та Швейцарії популярними є еко-готелі та сімейні ферми, які поєднують традиційний уклад життя з високим рівнем комфорту. У Канаді, США та Австралії сільський туризм орієнтований на екологічні подорожі, активний відпочинок і природоохоронні ініціативи. Такий досвід може бути адаптований в Україні через розвиток фермерських господарств, створення екотуристичних маршрутів та підтримку локальних виробників.

Крім того, світовий досвід показує, що сільський туризм – це не просто відпочинок, а комплексний інструмент розвитку регіонів, збереження традицій і створення робочих місць. Україна має величезний потенціал у цій сфері, і його ефективна реалізація можлива за умови адаптації найкращих міжнародних практик. Впровадження інновацій, державна підтримка, розвиток гастро- та екотуризму дозволять перетворити українські села на привабливі туристичні локації, що сприятимуть зростанню місцевої економіки та популяризації національної культури.

Тенденції розвитку сільського туризму, враховуючи світовий досвід слідуючі:

- екологічна свідомість. Все більша кількість туристів віддає перевагу екологічно чистому відпочинку, тому розвиток сільського туризму передбачає збереження природного середовища та використання екологічно чистих технологій;

- автентичність. Туристи шукають можливість ознайомитися з традиційною культурою, звичаями та кухнею місцевого населення, тому розвиток сільського туризму передбачає збереження автентичності та унікальності кожного регіону;

- активний відпочинок. Багато туристів цікавляться активними видами відпочинку, такими як піші прогулянки, велотуризм, кінні прогулянки та інші види активностей на природі, тому розвиток сільського туризму передбачає створення відповідної інфраструктури та розробку туристичних маршрутів;

- персоналізація. Туристи хочуть отримувати індивідуальний підхід та можливість вибору туристичних послуг відповідно до своїх потреб та інтересів, тому розвиток сільського туризму передбачає гнучкість та адаптивність до потреб кожного туриста.

Світовий досвід розвитку сільського туризму свідчить про його великий потенціал для розвитку економіки сільських регіонів, збереження культурної спадщини та навколишнього середовища. Успіх розвитку сільського туризму залежить від багатьох факторів, таких як державна підтримка, розвиток інфраструктури, маркетинг, збереження автентичності та унікальності кожного регіону, а також врахування потреб та інтересів туристів.

1.3. Методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму

Розвиток сільського зеленого туризму базується на поєднанні економічних, екологічних і соціокультурних факторів, що сприяють створенню стійких туристичних продуктів. Методичні підходи до його розвитку охоплюють комплексні стратегії планування, управління та просування.

1. Інституційно-правовий підхід. Цей підхід передбачає створення нормативно-правової бази, що регулює діяльність суб'єктів зеленого туризму.

Основні аспекти:

- розробка законодавчих актів та програм підтримки (податкові пільги, гранти, субсидії);
- сертифікація еко-туристичних об'єктів відповідно до міжнародних стандартів (Green Key, EU Ecolabel);
- впровадження стратегій сталого розвитку в регіональній політиці.

2. Просторово-територіальний підхід. Цей підхід спрямований на раціональне використання сільських територій для туризму:

- картографування та зонування територій для розвитку екотуризму;
- визначення екологічних коридорів, маршрутів та кластеризація туристичних зон;
- формування агротуристичних кластерів для синергії місцевих підприємств та громад.

3. Маркетинговий підхід. Ефективний розвиток сільського зеленого туризму потребує чіткої маркетингової стратегії:

- вивчення попиту та аналіз поведінки туристів;
- використання цифрового маркетингу (соціальні мережі, платформи для бронювання, блог-тури);
- розвиток брендингу сільських громад через автентичні туристичні продукти (гастротуризм, ремесла, фестивалі).

4. Соціально-економічний підхід. Забезпечує стійкий розвиток територій завдяки активному залученню місцевого населення:

- навчання та підготовка кадрів для надання якісних послуг;
- підтримка малих фермерських господарств, кооперативів та сімейного бізнесу;
- популяризація традиційних культурних практик через інтерактивні тури.

5. Екологічний підхід. Головний акцент тут робиться на збереженні довкілля та раціональному використанні природних ресурсів:

- використання екологічно чистих технологій у сільських садибах (сонячні панелі, біогаз, системи збору дощової води);

- розвиток еко-маршрутів, природних парків та біосферних заповідників;

- проведення екоосвітніх заходів для місцевих жителів і туристів.

6. Інноваційний підхід. Включає впровадження сучасних технологій для покращення туристичного досвіду:

- - розвиток глемпінгів та еко-готелів із застосуванням "зелених" технологій;

- - використання віртуальних та доповнених реальностей для онлайн-екскурсій та промоції регіонів;

- - створення інтерактивних платформ для бронювання та індивідуального планування подорожей.

Сформуємо таблицю, яка систематизує методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Методичні підходи до розвитку сільського зеленого туризму

Підхід	Основні акценти
Інституційно-правовий	- Законодавча база та підтримка держави - Сертифікація туристичних об'єктів - Стратегії сталого розвитку
Просторово-територіальний	- Картографування та зонування - Формування агротуристичних кластерів - Розвиток екологічних маршрутів
Маркетинговий	- Аналіз попиту та поведінки туристів - Використання цифрового маркетингу - Брендінг сільських громад
Соціально-економічний	- Навчання персоналу та підтримка фермерів - Розвиток локального бізнесу - Популяризація традицій
Екологічний	- Використання екотехнологій (сонячні панелі, біогаз) - Розвиток природних парків та біосферних заповідників - Проведення екоосвітніх заходів
Інноваційний	- Глемпінги та еко-готелі - Використання VR та AR для екскурсій - Інтерактивні платформи для бронювання

Також нами створено інфографіку, що візуалізує ці підходи (рис. 1.1).



Рис. 1.1. Підходи до розвитку сільського зеленого туризму

Комплексний підхід до розвитку сільського зеленого туризму передбачає поєднання інституційної підтримки, просторового планування, маркетингових стратегій, соціально-економічних механізмів, екологічних стандартів та інноваційних рішень. Збалансований розвиток цієї сфери сприятиме економічному зростанню регіонів, підвищенню рівня зайнятості населення, збереженню природної та культурної спадщини, а також формуванню конкурентоспроможного туристичного продукту.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Природні ресурси регіону для розвитку сільського туризму.

Київська область має великий потенціал для розвитку туризму завдяки своєму географічному розташуванню, багатій культурній спадщині та природним ресурсам. Ось кілька ключових характеристик Київщини як туристичного краю:

- географічне розташування та транспортна доступність. Київська область оточує столицю України — Київ, що робить її доступною для туристів з різних регіонів країни та з-за кордону. Розвинена транспортна інфраструктура (автомобільні та залізничні шляхи, аеропорти) забезпечує зручний доступ до всіх частин області;

- природні ресурси. Київська область має різноманітні природні ландшафти: ліси, річки, озера, природні парки та заповідники. Вона є частиною природної зони Полісся і має багато природних ресурсів для розвитку екотуризму, агротуризму, водного туризму та активного відпочинку. Зокрема, річки Дніпро, Тетерів та Ірпінь створюють умови для риболовлі та водних видів спорту;

- історико-культурна спадщина. Київська область має багатий історичний та культурний потенціал. Тут розташовані важливі археологічні пам'ятки, старовинні монастирі та церкви (наприклад, Межигірський монастир), а також численні музеї, що розповідають про історію та культуру України. Села та містечка області зберегли традиційну архітектуру та народні промисли, що сприяє розвитку культурного туризму;

- агротуризм. Київщина має величезний потенціал для розвитку агротуризму. Сільські господарства, фермерські господарства та садиби пропонують туристам можливість брати участь у сезонних роботах, відвідувати ферми, дегустувати місцеві продукти, а також відпочивати в сільській атмосфері;

- сімейний та активний відпочинок. Київська область пропонує безліч варіантів для сімейного відпочинку, а також активних видів спорту на природі. Це включає пішохідні маршрути, велосипедні прогулянки, кінні прогулянки, риболовлю, катання на човнах, організацію кемпінгів та турів;

- курорти та оздоровлення. На території Київської області є кілька курортів та санаторіїв, які спеціалізуються на оздоровчому відпочинку, зокрема за допомогою мінеральних вод, а також спа-послуг. Це робить Київщину привабливою для людей, що шукають здоровий та релаксаційний відпочинок;

- туристичні маршрути та фестивалі. В області розвиваються туристичні маршрути, що поєднують природні та культурні пам'ятки. Проводяться численні фестивалі, ярмарки та свята, що знайомлять відвідувачів із традиціями місцевої культури, ремесел, гастрономії.

Крім того, Київська область, завдяки своєму географічному розташуванню та природним багатствам, має значний потенціал для розвитку сільського туризму. Перерахуємо природні ресурси, які можуть бути використані для цієї мети (табл. 2.1):

1. Ліси та природні заповідники. Київщина багата на ліси, зокрема, в зоні Полісся, де розташовані природні резервати, такі як Білоцерківський лісовий заповідник та інші території, що сприяють еко-туризму, пішим походам, активному відпочинку на природі.

2. Річки та водні ресурси. Через область протікають річки, зокрема Дніпро, Тетерів, Ірпінь, які є чудовими місцями для водних видів спорту (катання на човнах, каяках, риболовля). Водночас ці річки сприяють розвитку туризму, пов'язаного з відпочинком біля води.

3. Курорти та лікувальні джерела. Київська область має природні джерела мінеральних вод, які можуть стати основою для розвитку курортного туризму. Зокрема, у районах, таких як Вишгород чи Обухів, є можливості для створення спа-комплексів.

4. Сільськогосподарські ландшафти. Природа Київщини дозволяє розвивати агротуризм, де туристи можуть знайомитися з традиційними

методами землеробства, брати участь у сезонних роботах на фермах та у садах, а також скуштувати місцеву продукцію.

5. Ландшафти та сільська архітектура. Красиві сільські пейзажі, стародавні села, оригінальні хатини та місцеві традиції створюють атмосферу для розвитку культурного туризму.

6. Екотуризм та активний відпочинок. Київщина має багато природних маршрутів для пішохідного туризму, велосипедних прогулянок, організації кемпінгів та турів з екологічним акцентом.

Таблиця 2.1

Природні ресурси Київської області для розвитку сільського зеленого туризму

Природний ресурс	Опис
Ліси та природні заповідники	Київщина багата на ліси, зокрема в зоні Полісся, де розташовані природні резервати, такі як Білоцерківський лісовий заповідник. Це сприяє еко-туризму, пішим походам та активному відпочинку на природі.
Річки та водні ресурси	Річки Дніпро, Тетерів, Ірпінь, що протікають через область, є чудовими місцями для водних видів спорту, таких як катання на човнах, каяках, риболовля, а також відпочинку біля води.
Курорти та лікувальні джерела	Київська область має природні джерела мінеральних вод, що створюють можливості для розвитку курортного туризму, зокрема в районах Вишгорода та Обухова.
Сільськогосподарські ландшафти	Природа Київщини дозволяє розвивати агротуризм, де туристи можуть знайомитися з традиційними методами землеробства, брати участь у сезонних роботах на фермах та скуштувати місцеву продукцію.
Ландшафти та сільська архітектура	Красиві сільські пейзажі, стародавні села, оригінальні хатини та місцеві традиції створюють атмосферу для розвитку культурного туризму.
Екотуризм та активний відпочинок	Київщина має багато природних маршрутів для пішохідного туризму, велосипедних прогулянок, кемпінгів та турів з екологічним акцентом.

Джерело: сформовано автором

Сьогодні Київщина — це 7 районів та 69 громад. В області проживає 1,7 млн осіб, більшість яких є жителями міст. В області працює понад 300 агропідприємств, ще майже стільки зареєстровано в місті Київ.

Ці природні ресурси створюють основу для багатьох видів сільського туризму, від екологічного та агротуризму до культурних і релаксаційних напрямків.

Проведемо SWOT-аналіз природних ресурсів Київської області для розвитку сільського туризму (табл. 2.2).

Можна зробити висновки, що Київська область має значний природний потенціал для розвитку сільського туризму завдяки різноманіттю ландшафтів, сприятливому клімату та хорошій транспортній доступності. Наявність річок, озер, лісів і природоохоронних територій створює можливості для розвитку екотуризму, агротуризму та активного відпочинку на природі. Важливим фактором є екологічна чистота багатьох територій, що робить їх привабливими для відвідувачів, які шукають відпочинок далеко від урбанізованих зон.

Водночас існує низка проблем, які уповільнюють розвиток сільського туризму в регіоні. Однією з головних слабких сторін є нерозвинена туристична інфраструктура – недостатня кількість комфортних агросадиб, кемпінгів, промаркованих маршрутів та інформаційного забезпечення для туристів. Також існує проблема забруднення природних територій через низьку екологічну культуру частини населення. Крім того, сезонність туризму обмежує можливості для сталого розвитку галузі, оскільки основний потік відвідувачів припадає на теплу пору року.

Незважаючи на ці виклики, Київська область має великі можливості для розвитку сільського туризму. Зростаючий інтерес міських жителів до екологічного відпочинку, розвиток гастрономічного туризму, організація фермерських садиб і дегустацій місцевих продуктів можуть значно покращити привабливість регіону. Додаткові перспективи відкриває використання цифрових технологій, зокрема створення інтерактивних карт, мобільних

додатків і аудіогідів, що сприятиме кращій орієнтації туристів та популяризації природних локацій.

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз природних ресурсів Київської області

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Різноманіття природних ландшафтів – ліси, річки (Дніпро, Десна, Тетерів), озера, пагорби, що створюють привабливі умови для еко- та сільського туризму.</p> <p>Сприятливий клімат – помірно континентальний клімат із м'якими зимами та теплим літом, що дозволяє розвивати туризм упродовж усього року.</p> <p>Розвинена транспортна доступність – близькість до Києва забезпечує легкий доступ до сільських територій для туристів.</p> <p>Екологічно чисті території – багато природних зон залишаються малозаселеними, що створює потенціал для екотуризму та рекреації.</p> <p>Рекреаційні ресурси – наявність природних заповідників (Межигірський ландшафтний парк, Дніпровсько-Тетерівське лісомисливське господарство) та природоохоронних територій.</p> <p>Біорізноманіття – багатство флори та фауни, що приваблює туристів, зацікавлених у спостереженні за природою, фототуризмі та екотуризмі.</p>	<p>Відсутність розвиненої туристичної інфраструктури – нестача комфортабельних агросадиб, кемпінгів, туристичних маршрутів.</p> <p>Обмежена кількість промаркованих екостежок – низький рівень інформаційного забезпечення для туристів.</p> <p>Низький рівень екологічної культури місцевого населення – проблема сміття та недостатньої охорони природних територій.</p> <p>Сезонність – активний туристичний сезон триває переважно в теплу пору року.</p> <p>Обмежений доступ до деяких природних територій – приватизація земель та недостатня кількість доглянутих рекреаційних зон.</p>
Можливості	Загрози
<p>Розвиток екологічного та гастрономічного туризму – організація екоферм, дегустацій локальних продуктів, фестивалів органічної їжі.</p> <p>Інвестиції у туристичну інфраструктуру – можливість залучення грантів та державних програм підтримки сільського туризму.</p> <p>Підвищення популярності сільського туризму серед міських жителів – зростаючий попит на відпочинок на природі, втеча від міської метушні.</p> <p>Використання цифрових технологій – створення мобільних додатків для туристів, інтерактивних карт, аудіогідів для природних маршрутів.</p> <p>Екологічні ініціативи – можливість залучення міжнародних екопроектів та програм щодо збереження природи й розвитку сталого туризму.</p>	<p>Забруднення довкілля – зростання антропогенного навантаження через неконтрольоване відвідування природних територій.</p> <p>Несприятливі кліматичні зміни – ризик зміни екосистем через екстремальні погодні умови, посухи або повені.</p> <p>Конкуренція з іншими регіонами – наявність популярніших локацій для екотуризму, таких як Карпати чи Полісся.</p> <p>Низька зацікавленість місцевого населення – недостатній рівень розвитку туристичного бізнесу в селах.</p> <p>Правові бар'єри – складнощі з оформленням земельних ділянок, дозволів на розвиток туристичної інфраструктури.</p>

Джерело: сформовано автором

Разом із можливостями існують загрози, які можуть негативно вплинути на розвиток сільського туризму. Однією з головних проблем є забруднення довкілля через неконтрольований потік туристів та відсутність належного догляду за природними територіями. Також зміни клімату можуть впливати на екосистеми, що може призвести до втрати природних атракцій. Конкуренція з іншими регіонами, такими як Карпати чи Полісся, створює додатковий виклик, оскільки туристи можуть віддавати перевагу більш популярним напрямкам із розвиненішою інфраструктурою.

Отже, для ефективного використання природного потенціалу Київської області необхідно подолати існуючі слабкі сторони, розвиваючи туристичну інфраструктуру, покращуючи екологічну культуру населення та залучаючи інвестиції. Використання сучасних технологій, популяризація гастрономічного та екологічного туризму, а також співпраця з місцевими громадами та бізнесом сприятимуть сталому розвитку сільського туризму в регіоні.

Для більш детального вивчення природних ресурсів Київської області проведемо такі види аналізу:

- потенційний аналіз – оцінка можливостей використання природних ресурсів для розвитку туризму та рекреації;
- екологічний аналіз – вивчення стану навколишнього середовища, рівня забруднення, екологічної стійкості природних територій;
- економічний аналіз – оцінка економічної вигоди від використання природних ресурсів у сфері туризму;
- соціокультурний аналіз – дослідження впливу природних ресурсів на громади та залучення місцевого населення до розвитку сільського туризму;
- конкурентний аналіз – порівняння Київської області з іншими регіонами України щодо розвитку сільського та екологічного туризму.

1. Потенційний аналіз. Київська область має значний потенціал для розвитку сільського туризму завдяки своєму природному різноманіттю. Наявність річок (Дніпро, Десна, Тетерів), лісових масивів, озер і заповідних територій сприяє розвитку екотуризму, водного туризму, рибальства та

активного відпочинку. Ландшафтне різноманіття дозволяє створювати туристичні маршрути для велопогулянок, піших походів та кінного туризму. Вигідне розташування поблизу столиці забезпечує стабільний потік туристів, що відкриває можливості для розвитку агросадиб, екскурсійних програм та фестивальних заходів, пов'язаних із природними атракціями.

2. Екологічний аналіз. Незважаючи на природний потенціал, Київська область стикається з екологічними викликами. Основними проблемами є забруднення водних ресурсів, особливо Дніпра та його приток, вирубка лісів та неконтрольоване будівництво. Високий рівень урбанізації та промислової діяльності сприяє зростанню екологічного навантаження. Водночас, збережені заповідні території (наприклад, Межигірський ландшафтний парк) дають змогу розвивати екотуризм і природоохоронні ініціативи. Для покращення екологічної ситуації необхідно розвивати екологічну освіту, популяризувати екотуризм і впроваджувати стратегії сталого розвитку.

3. Економічний аналіз. Розвиток сільського туризму на основі природних ресурсів Київської області може сприяти економічному зростанню регіону. Інвестиції в туристичну інфраструктуру, зокрема в агросадиби, кемпінги та туристичні маршрути, можуть створити нові робочі місця та залучити потік туристів, готових витратити кошти на відпочинок. Потенційні джерела доходів включають агротуризм, гастрономічні тури, рибальські тури, прокат екологічного транспорту та проведення природних фестивалів. Однак відсутність системного підходу до розвитку цього напрямку та недостатня кількість інвестиційних програм обмежують реалізацію економічного потенціалу природних ресурсів регіону.

4. Соціокультурний аналіз. Природні ресурси Київської області відіграють важливу роль у житті місцевого населення, сприяючи розвитку традиційного сільського господарства, ремесел і гастрономії. Розвиток сільського туризму може забезпечити нові можливості для громади, стимулюючи створення сімейних підприємств, які пропонуватимуть екскурсії, майстер-класи з традиційних ремесел та органічні фермерські продукти. Водночас є ризик, що

недостатня обізнаність місцевого населення про переваги туризму та екологічні проблеми може стати перешкодою для його сталого розвитку.

5. Конкурентний аналіз. Порівняно з іншими регіонами України, Київська область має перевагу завдяки своїй транспортній доступності та значному туристичному потоку. Проте за рівнем розвитку екотуризму та сільського туризму вона поступається Карпатському регіону, Полісся та Закарпаттю, де вже створені численні туристичні маршрути, розвинена агротуристична інфраструктура та діють програми міжнародної підтримки. Для підвищення конкурентоспроможності Київська область має розширювати мережу туристичних маршрутів, популяризувати місцеві природні атракції та впроваджувати інноваційні рішення, такі як цифрові технології у туризмі.

Зазначимо також, що війна в Україні має серйозний негативний вплив на навколишнє середовище та природні ресурси Київської області. Природні багатства, які є важливою частиною екосистеми та економічного потенціалу регіону, зазнають різноманітних руйнувань через безпосередні бойові дії та порушення екологічної безпеки:

- забруднення повітря та водних ресурсів. Обстріли та бойові дії призводять до забруднення атмосферного повітря та водних ресурсів, що має тривалий негативний вплив на екосистему. Під час вибухів та руйнувань викидаються токсичні речовини (дим, пили, важкі метали), які потрапляють у повітря, ґрунт та водні об'єкти. Зокрема, водойми та річки можуть бути забруднені нафтопродуктами, хімікатами, вибуховими речовинами, що шкодить флорі та фауні;

- порушення екологічного балансу. Військові дії на території Київської області можуть спричиняти порушення природного середовища, зокрема: знищення природних біотопів (руйнування лісів, степів, болотистих територій, що служать домівками для численних видів флори та фауни) та вимирання місцевих видів (війна змушує тварин покидати свої природні ареали, що призводить до зменшення популяцій або навіть до локальних вимирань деяких видів);

- незворотні пошкодження земель та сільськогосподарських угідь. Боєприпаси, мінування, вибухи та забруднення через нафту та хімікати можуть завдати значної шкоди ґрунтам. Це, в свою чергу, ускладнює їх використання для сільськогосподарських потреб. Мінування земель - великі площі землі можуть бути забруднені або заміновані, що робить їх непридатними для вирощування рослин, пасовищ чи ведення сільського господарства та забруднення ґрунтів - хімічні речовини, що потрапляють на землю внаслідок бойових дій, можуть зробити ґрунти непридатними для сільськогосподарських робіт, що підвищує ризик деградації землі;

- пошкодження лісових ресурсів. Ліси Київської області, які є важливим елементом природної спадщини та джерелом економічних ресурсів, зазнають значних пошкоджень через бойові дії. Лісові пожежі (через обстріли та вибухи можуть спалахнути масштабні пожежі, що знищують лісові масиви та їх біорізноманіття) та незаконна вирубка лісів - у зоні бойових дій може зростати кількість незаконних вирубок, оскільки деревина стає доступною для потреб армії чи для продажу;

- знищення природних заповідників та національних парків. Київська область має кілька природоохоронних територій, таких як національні парки та природні заповідники. Військові дії ставлять під загрозу ці території, оскільки вони можуть зазнати пошкоджень від вибухів або бути використаними як військові бази. Це не тільки знищує рідкісні види рослин і тварин, але й порушує баланс екосистеми;

- забруднення екосистем через техногенні аварії. Війна також може призвести до техногенних аварій, які погіршують екологічну ситуацію в регіоні. Наприклад, через обстріли можуть бути пошкоджені об'єкти, що зберігають хімічні речовини або палива, що призведе до викидів шкідливих речовин у довкілля;

- виснаження водних ресурсів. Конфлікт може привести до виснаження водних ресурсів через відсутність належного контролю за їх використанням або внаслідок знищення інфраструктури для очищення та подачі

води. Вода, що постачається з річок, озер або підземних джерел, може бути забруднена або заблокована бойовими діями.

Війна має серйозний вплив на природні ресурси Київської області, зокрема через забруднення навколишнього середовища, знищення лісів, порушення земельних ресурсів та виснаження водних джерел. Порушення екологічного балансу може призвести до довгострокових негативних наслідків для місцевих екосистем, а також для сільського господарства та економіки в цілому. Відновлення природних ресурсів після війни вимагатиме значних зусиль та інвестицій, а також міжнародної допомоги для проведення комплексних екологічних та відновлювальних робіт.

Підсумовуючи, зазначимо, що аналіз природних ресурсів Київської області показує, що регіон має великий потенціал для розвитку сільського туризму. Водночас для реалізації цього потенціалу необхідно вирішити низку проблем, зокрема розвинути туристичну інфраструктуру, покращити екологічний стан природних територій та стимулювати залучення інвестицій. Поєднання природного багатства, сучасних технологій та активної участі місцевого населення може зробити Київську область конкурентоспроможною у сфері сільського туризму та екологічного відпочинку.

2.2. Культурно-історичний потенціал сільських територій Київської області

Київська область – один із найбагатших регіонів України за кількістю культурно-історичних пам'яток, які можуть стати основою для розвитку сільського туризму. Сільські території області зберігають унікальну історичну спадщину, традиційні ремесла, обряди, народні звичаї та гастрономічну культуру.

1. Археологічна спадщина та історичні пам'ятки. Київщина є історичним ядром формування Київської Русі, тому її сільські території містять значну кількість археологічних знахідок і стародавніх поселень. Серед важливих об'єктів:

- трипільська культура – унікальні археологічні пам'ятки цієї цивілізації збереглися на території сіл Витачів, Трипілья, Халеп'я. В селі Трипілья розташований відомий Трипільський археологічний музей, що приваблює як українських, так і іноземних туристів;

- кургани та стародавні городища – на території області знайдено численні кургани скіфського та давньоруського періодів, які свідчать про глибоку історію регіону. Вони є важливими об'єктами для археологічного туризму.

2. Архітектурна спадщина та сакральні пам'ятки. На території Київщини розташовані численні церкви, монастирі, козацькі храми, які є частиною історичної та культурної спадщини України. Серед найвизначніших:

- Межигірський Спасо-Преображенський монастир (Вишгородський район) – один із найдавніших монастирів Київщини, який відіграв важливу роль у релігійному житті України;

- Гусинська церква (Богуславський район) – дерев'яний храм XVII століття, що є зразком української народної архітектури;

- церква Святого Георгія в Пархомівці – унікальна пам'ятка модерну, розписана мозаїками за ескізами Миколи Реріха;

- краєзнавчі музеї та етнографічні комплекси – у багатьох селах Київщини діють музеї місцевої історії, що відтворюють життя і побут українців у різні періоди.

3. Традиційна культура та народні ремесла. Сільські громади Київщини зберегли автентичні народні ремесла, які є основою для розвитку етнографічного туризму:

- гончарство (Васильків, Біла Церква, Фастів) – відоме ще з давніх часів, зараз активно розвивається завдяки майстер-класам і виставкам;

- вишивка та ткацтво (Богуслав, Обухів, Миронівка) – вишиванки Київщини відзначаються традиційними орнаментами та символікою, характерною для центрального регіону України;

- різьблення по дереву, лозоплетіння (Фастівський, Броварський райони) – традиційні ремесла, які відроджуються завдяки підтримці народних майстрів.

4. Фольклор і традиційні обряди. Київщина має багатий фольклорний спадок, який проявляється в народних піснях, казках, обрядах та святах. Серед найвідоміших:

- свято Купала в селі Трипілля та Витачів – відзначається традиційними ритуалами, хороводами та пусканням вінків на воду;

- різдвяні та Великодні звичаї (Фастівщина, Богуславщина) – збережені колядки, вертепи, великодні гаївки, які залучають туристів до традиційних святкувань;

- козацькі фестивалі – в селах Київщини регулярно проводять козацькі фестивалі, що відтворюють побут та бойові традиції козаків.

5. Гастрономічна культура сільських територій Київщини. Київщина має багаті гастрономічні традиції, які можуть стати основою для розвитку гостротуризму:

- київський борщ із сушеними грушами – давня страва, характерна для центральної України;

- домашні ковбаси та сири – традиційні продукти, які виробляють у селах області;

- мед із пасік Макарівського, Фастівського та Васильківського районів – Київщина має розвинуте бджільництво, що сприяє медовому туризму;

- обухівські вергуни та солодощі – традиційні ласощі, популярні серед туристів.

Проведемо SWOT-аналіз культурно-історичного потенціалу Київської області (табл. 2.3).

Культурно-історичний потенціал Київщини є значною перевагою для розвитку туризму, особливо в контексті популяризації етнографічного, гастрономічного та паломницького туризму. SWOT-аналіз показує, що головними викликами є покращення інфраструктури, просування регіону серед міжнародних туристів та збереження автентичності народних традицій. Для максимального використання можливостей необхідно інвестувати у реставрацію

пам'яток, створення нових туристичних маршрутів та активну маркетингову кампанію.

Таблиця 2.3

SWOT-аналіз культурно-історичного потенціалу Київської області

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Багата історична спадщина – наявність археологічних пам'яток (Трипільська культура, кургани скіфського періоду, залишки Київської Русі).</p> <p>Розвинена сакральна архітектура – численні церкви, монастирі та дерев'яні храми, які приваблюють паломників і туристів.</p> <p>Збережені народні традиції та ремесла – гончарство, ткацтво, лозоплетіння, вишивка, що можуть бути основою для ремісничого туризму.</p> <p>Фестивальний рух – проведення етнографічних і культурних фестивалів (Свято Івана Купала, козацькі фестивалі, фестиваль трипільської культури).</p> <p>Розташування поблизу столиці – Київ є основним туристичним хабом, що спрощує логістику для відвідувачів.</p> <p>Різноманіття культурних об'єктів – етнографічні музеї, історико-культурні заповідники, тематичні туристичні маршрути.</p>	<p>Недостатній рівень інфраструктури – сільські дороги, транспортне сполучення та туристична інфраструктура потребують покращення.</p> <p>Низька популярність серед іноземних туристів – відсутність якісного маркетингу та міжнародного просування.</p> <p>Проблеми з реставрацією історичних об'єктів – багато пам'яток у занедбаному стані або потребують фінансування.</p> <p>Обмежена кількість екскурсиводів та фахівців з культурного туризму – нестача кваліфікованих кадрів для проведення екскурсій.</p> <p>Сезонність туризму – деякі події та фестивалі проходять лише в певні періоди року, що обмежує потік туристів.</p>
Можливості	Загрози
<p>Розвиток туристичних маршрутів – створення тематичних турів, таких як «Шлях Трипільської культури», «Козацький Київ» та «Дерев'яні церкви Київщини».</p> <p>Залучення інвесторів та грантових програм – фінансування проєктів з відновлення та збереження історичних пам'яток.</p> <p>Створення нових фестивалів та подій – розширення фестивального руху, популяризація місцевих традицій через заходи.</p> <p>Розвиток сільських етнографічних комплексів – відкриття музеїв просто неба, інтерактивних майданчиків для туристів.</p> <p>Популяризація гастрономічного туризму – розвиток локальної кухні, створення дегустаційних турів, участь у міжнародних виставках.</p> <p>Співпраця з туристичними операторами та онлайн-платформами – активне просування Київщини як туристичного регіону через соціальні мережі, блоги та тревел-агентства.</p>	<p>Нестабільна економічна ситуація – можливі коливання туристичних потоків через економічні труднощі.</p> <p>Кліматичні фактори – зміни погодних умов можуть впливати на проведення фестивалів і відкритих екскурсій.</p> <p>Конкуренція з іншими регіонами України – Львівщина, Закарпаття, Полтавщина активно розвивають етно- та культурний туризм.</p> <p>Відсутність системної державної підтримки – недостатнє фінансування відновлення історичних пам'яток і туристичної інфраструктури.</p> <p>Занепад традиційних ремесел – зменшення кількості майстрів, які володіють народними ремеслами, через слабкий попит та урбанізацію.</p>

Джерело: сформовано автором

Також проведемо PEST-аналіз культурно-історичного потенціалу Київської області, що передбачає оцінку зовнішніх факторів, що впливають на розвиток культурної спадщини та туризму (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

PEST -аналіз культурно-історичного потенціалу Київської області

<p>Політичні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> - державна підтримка культури, - політика у сфері туризму, - міжнародні програми співпраці 	<p>Економічні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> - вкладення у туризм, розвиток малого бізнесу (садиби, майстер-класи, локальна кухня)
<p>Соціальні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> - зростання інтересу до національної культури, - популяризація етнотуризму 	<p>Технологічні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> - діджиталізація туризму (AR/VR-екскурсії, онлайн-квитки, мобільні додатки)

Джерело: сформовано автором

Життєвий цикл туристичних об'єктів базується на концепції розвитку туристичних дестинацій, яка включає кілька стадій. Це допомагає оцінити рівень розвитку пам'яток, прогнозувати їхню подальшу популярність та визначати необхідні заходи для підтримки або відновлення туристичного інтересу.

Проведемо аналіз життєвого циклу туристичних пам'яток та культурних об'єктів Київської області, який проходить чотири основні стадії:

1. Становлення – об'єкт лише починає залучати відвідувачів, потребує розвитку інфраструктури та популяризації.
2. Зростання – підвищується популярність, збільшується туристичний потік, активно розвивається супутня інфраструктура.
3. Зрілість – об'єкт досягає піку популярності, стає відомим на загальнодержавному або міжнародному рівні.
4. Спад – зменшення інтересу, погіршення стану об'єкта, можлива потреба у відновленні або перепозиціонуванні.

Визначення стадій розвитку основних культурних пам'яток Київської області представлено в табл. 2.5.

Після проведення аналізу життєвого циклу туристичних пам'яток та культурних об'єктів Київської області можна зазначити, що Київська область

має значний потенціал для розвитку культурного туризму, проте багато об'єктів потребують модернізації та активної промоції.

Таблиця 2.5

Стадії розвитку основних культурних пам'яток Київської області

Культурний об'єкт	Стадія життєвого циклу	Ключові особливості	Перспективи
Переяслав-Хмельницький історико-культурний заповідник	Зрілість	Один із найбільших музеїв під відкритим небом в Україні, стабільний туристичний потік	Необхідне оновлення експозицій, цифровізація, промоція через міжнародні проекти
Дендропарк «Олександрія» (Біла Церква)	Зрілість	Висока популярність серед внутрішніх туристів, збережена інфраструктура	Розвиток нових туристичних марш-рутів, створення інтерактивних зон
Музей Трипільської культури (Трипілля)	Зростання	Підвищений інтерес до археологічної спадщини, активна промоція	Створення інтерактивних турів, залучення VR-технологій, популяризація через міжнародні організації
Вишгородський історико-культурний заповідник	Становлення → Зростання	Початкова фаза розвитку, цікава історична спадщина, проте мало відомий серед широкої аудиторії	Потребує більшої популяризації, розвитку туристичної інфраструктури
Межигір'я (резиденція колишнього президента)	Зростання → Зрілість	Великий потік туристів, проте об'єкт має політичну специфіку	Можливий спад інтересу в майбутньому, потребує нових форматів залучення відвідувачів
Київська фортеця (укріплення 18-19 ст.)	Спад	Занедбаний стан частини території, слабе фінансування, низький рівень відвідуваності	Потребує реставрації, розвитку тематичних екскурсій, залучення інвесторів
Садиба Даховських (Лисянка)	Становлення	Поганий стан, слабка туристична інфраструктура	Можливий розвиток у форматі культурного центру, гостьової садиби
Замок Браницьких (Біла Церква)	Спад	Спад Потребує реставрації, не має достатнього туристичного потоку	Може бути відроджений через залучення приватних інвестицій

Джерело: сформовано автором

Деякі пам'ятки, що перебувають на стадії спаду (Київська фортеця, Замок Браницьких), можуть бути відроджені через реставрацію та створення нових концепцій використання. Об'єкти на стадії зростання та становлення (Трипільський музей, Вишгородський заповідник) вимагають активного

маркетингового просування та розвитку інфраструктури. Важливо впроваджувати сучасні технології (VR-тури, мобільні додатки) для залучення молодіжної аудиторії та міжнародних туристів.

Війна в Україні, на жаль, завдає значної шкоди культурно-історичній спадщині, особливо у тих регіонах, які зазнали активних бойових дій. Київська область, яка є одним із центрів української культури, також постраждала від руйнувань, мародерства та знищення історичних пам'яток:

- фізичне знищення пам'яток архітектури та культури. Окупація та бойові дії призводять до руйнування унікальних історичних об'єктів, таких як церкви, монастирі, музеї, старовинні будівлі та археологічні пам'ятки. Обстріли, авіаудари та вибухи нищать цінну архітектуру, яку неможливо повністю відновити;

- розграбування музеїв та архівів. Музеї, що містять безцінні експонати, часто стають жертвами мародерства. Викрадені артефакти можуть бути втрачені назавжди або потрапити на «чорний ринок». Це ускладнює збереження культурної спадщини та її вивчення для майбутніх поколінь;

- знищення нематеріальної культурної спадщини. Окрім фізичних руйнувань, війна впливає на нематеріальну культуру: руйнуються громади, які з покоління в покоління передавали народні традиції, ремесла, фольклор; вимушене переселення населення призводить до втрати локальної ідентичності та зникнення традиційних ремесел; військовий стан ускладнює проведення культурних заходів, фестивалів, наукових досліджень у сфері історії та мистецтва:

- психологічний та соціальний вплив. Втрата культурної спадщини має не лише матеріальні, а й глибокі емоційні наслідки для суспільства. Руйнування сакральних об'єктів, історичних пам'яток та культурних центрів підриває національну ідентичність, оскільки культура є основою формування суспільної свідомості;

- міжнародне визнання воєнних злочинів проти культури. Світова спільнота дедалі більше звертає увагу на цілеспрямоване знищення культурної

спадщини. Організації, такі як ЮНЕСКО, документують випадки руйнування та працюють над стратегіями відновлення.

Попри значні втрати, існують шляхи збереження культурно-історичного потенціалу навіть у воєнний час:

- оцифровка історичних архівів, 3D-моделювання пам'яток для подальшого відновлення;
- документування воєнних злочинів проти культури для подальших судових процесів;
- розробка програм міжнародної допомоги на відновлення зруйнованих об'єктів;
- підтримка локальних ініціатив, які займаються реконструкцією та популяризацією культурної спадщини.

Як бачимо, що війна завдає серйозної шкоди культурно-історичному потенціалу України, знищуючи унікальні пам'ятки, розпорошуючи громади та підриваючи традиційну культуру. Водночас, збереження історичної спадщини є важливою частиною боротьби за національну ідентичність, а післявоєнна відбудова повинна включати не лише економічне, але й культурне відродження країни.

На основі багатого культурно-історичного потенціалу Київщина має значні перспективи для розвитку сільського туризму. Основні напрями його розвитку включають:

- розвиток етнографічних комплексів – створення музеїв просто неба, етносадиб, де туристи можуть зануритися в атмосферу традиційного українського села;
- створення тематичних туристичних маршрутів – «Дорога трипільської культури», «Козацький шлях», «Сакральні місця Київщини»;
- підтримка ремесел та гастрономічного туризму – організація майстер-класів, гастро-турів, фестивалів народних ремесел;

- популяризація сільського зеленого туризму – залучення туристів до фермерських господарств, організація турів вихідного дня з проживанням у сільських садибах.

Київська область має великий культурно-історичний потенціал у сільських територіях, який можна ефективно використовувати для розвитку туризму. Поєднання історичних пам'яток, етнографічних традицій, народних ремесел та гастрономічної культури дозволяє створювати унікальні туристичні продукти, які приваблюватимуть як українських, так і міжнародних туристів. Розвиток сільського туризму сприятиме не лише збереженню культурної спадщини, а й економічному зростанню місцевих громад.

2.3. Аналіз існуючої інфраструктури та пропозицій у сфері сільського зеленого туризму

Київська область, завдяки своєму географічному положенню, природному багатству та культурній спадщині, має значний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму. Сільські агросадиби Київської області пропонують туристам унікальну можливість поєднати відпочинок на природі з ознайомленням із сільським життям та традиціями регіону. Ось деякі характеристики, які вирізняють їх:

1. Розташування:

- живописні місця. Агросадиби розташовані в екологічно чистих районах, часто поблизу лісів, річок, озер та інших природних пам'яток;
- віддаленість від міської метушні. Садиби, як правило, знаходяться на відстані від великих міст, що забезпечує тишу та спокій для відпочинку;
- зручний доступ. Багато агросадиб мають зручне транспортне сполучення з Києвом та іншими населеними пунктами.

Проживання:

- затишні будинки. Для проживання туристам пропонуються комфортабельні будинки або котеджі;

- традиційний інтер'єр. Деякі садиби зберігають традиційний український стиль в інтер'єрі, що створює особливу атмосферу.

2. Харчування. Гостям пропонується харчування з екологічно чистих продуктів, вирощених на власній фермі або у місцевих господарствах.

3. Послуги та розваги:

- ознайомлення із сільським господарством. Туристи можуть взяти участь у зборі врожаю, догляді за тваринами та інших сільськогосподарських роботах;

- активний відпочинок. В агросадибах пропонуються різні види активного відпочинку, такі як піші прогулянки, велопогулянки, риболовля, купання та інші;

- культурні заходи. У багатьох садибах проводяться майстер-класи з народних ремесел, дегустації традиційних страв та інші культурні заходи;

- відвідування цікавих місць. Власники агросадиб можуть організувати екскурсії по місцевих визначних пам'ятках.

Перерахуємо особливості розвитку сільського зеленого туризму в оселях Київської області. По-перше, це індивідуальний підхід - власники агросадиб, як правило, приділяють багато уваги кожному гостю, створюючи індивідуальну програму відпочинку; по друге – це сімейна атмосфера - багато агросадиб є сімейним бізнесом, що створює теплу та затишну атмосферу для відпочинку; по-третє – це екологічна чистота - агросадиби, як правило, розташовані в екологічно чистих районах, де можна насолодитися свіжим повітрям та чистою водою.

Переваги відпочинку в агросадибах Київської області полягають в наступному:

- відпочинок на природі - можливість насолодитися красою природи та відпочити від міської метушні;

- ознайомлення із сільським життям - можливість дізнатися більше про традиції та культуру українського села;

- екологічно чисті продукти - харчування з натуральних продуктів, вирощених на власній фермі;

- активний відпочинок - можливість зайнятися різними видами активного відпочинку на природі;

- доступні ціни - ціни на відпочинок в агросадибах, як правило, нижчі, ніж у готелях.

Київська область має найменшу кількість садиб, їх чисельність становить близько 200-250. Завантаженість агросадиб зазвичай зростає в високий сезон (травень-вересень), коли попит на сільський відпочинок вищий. Під час пік туристичного сезону завантаження може сягати 70-90%, а в низький сезон — 30-40%. Так як наявність садиб є одним із основних показників розвитку сільського туризму, то можемо зробити висновок, що рівень розвитку є низьким. Це обумовлюється тим, що Київщина є столичним регіоном, тому попит на відпочинок в сільській місцевості відповідно низький. Жителі міста віддають перевагу закордонним подорожам та курортам або ж мають котеджі у приміській зоні і працюють у столиці. Також однією з причин є географічне положення (відсутність гір та моря), що є в пріоритеті для вибору відпочинку туристами. Також, на незначний попит на сільський туристичний продукт зумовлений низьким рівнем надання туристичних послуг та невисоким іміджем туристичних садиб.

Київська область відома не лише своєю близькістю до столиці України, Києва, але й різноманіттям історичних місць, природних ландшафтів та культурних пам'яток. Область може похвалитися численними парками, лісами та річками, що робить її ідеальним місцем для відпочинку на природі. Серед визначних пам'яток варто відзначити Києво-Печерську Лавру, історичний комплекс, що входить до Списку світової спадщини ЮНЕСКО, та музей народної архітектури та побуту в Пирогові, де можна побачити автентичні українські хати з різних регіонів України. Київська область також відома Чорнобильською зоною відчуження, що приваблює туристів з усього світу своєю загадковістю та історією.

Відпочинок в агросадибах Київської області - це чудовий спосіб провести час на природі, познайомитися з українськими традиціями та отримати незабутні враження.

Розглянемо туристичну привабливість різних адміністративно-територіальних районів Київської області (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз адміністративно-територіальних районів Київської області щодо їх туристичної привабливості для сільського зеленого туризму

Район	Переваги	Недоліки	Рекомендації
Білоцерківський	Багата історія та культура, розвинена інфраструктура, пам'ятки архітектури та природи, сприятливі умови для розвитку агротуризму	Висока щільність населення, недостатня популяризація туристичного потенціалу	Розвиток культурно-історичного туризму, створення туристичних маршрутів, активна реклама
Бориспільський	Близькість до Києва та аеропорту, рекреаційні зони на Дніпрі, розвиток фермерських господарств	Вплив промисловості та транспорту на екологію, необхідність розвитку туристичної інфраструктури	Розвиток екологічного туризму, створення умов для відпочинку на природі, залучення інвестицій
Броварський	Близькість до Києва, лісові масиви та річки, розвиток етнографічного туризму	Забруднення навколишнього середовища, недостатнє фінансування туристичної інфраструктури	Розвиток зеленого туризму, збереження природних ресурсів, залучення грантів та інвестицій
Вишгородський	Унікальна природа, багата історія, розвиток водного туризму та рибальства	Антропогенний вплив на навколишнє середовище, необхідність збереження природних ресурсів	Розвиток водного та екологічного туризму, контроль за екологічним станом, створення туристичних продуктів
Обухівський	Мальовничі ландшафти, історичні пам'ятки, сприятливі умови для кінного туризму та активного відпочинку	Недостатній розвиток туристичної інфраструктури та сервісу, потреба в інвестиціях	Розвиток активного та культурно-історичного туризму, залучення інвестицій, створення туристичних кластерів

Джерело: сформовано автором

Аналізуючи дану таблицю можна зробити висновки і виділити загальні тенденції - більшість районів мають значний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму; розвиток туризму потребує комплексного підходу та залучення ресурсів; важливим є збереження екологічної чистоти та природних ресурсів.

Агросадиби Київської області пропонують туристам унікальну можливість поєднати відпочинок на природі із знайомством із сільським життям, традиціями та культурою регіону. Наведемо кращі агросадиби. "Калиновий кущ" та "Вишневий сад" (с. Дмитренки). Пропонують дві колоритні сільські хати 30-х років ХХ століття, У дворах пасуться свійські тварини. Проживання в автентичній атмосфері. Можливість скуштувати страви традиційної української кухні.

Садиба "Синиця" (с. Синиця) - переможець Всеукраїнського рейтингу "100 кращих садиб сільського зеленого туризму України". Проживання в комфортабельних номерах. Харчування з екологічно чистих продуктів. Можливість взяти участь у сільськогосподарських роботах.

"Хутір Савки" (с. Старі Петрівці) - відпочинок у традиційному українському стилі. Велика територія з озером та лісом. Можливість рибалити, кататися на човні, відвідати баню. Організація екскурсій по історичних місцях.

"Козацький хутір" (с. Новосілки) - відтворення козацького побуту та традицій. Проживання в дерев'яних зрубках. Можливість навчитися козацьким ремеслам, покататися на коні. Дегустація страв козацької кухні.

"Еко-садиба "Оберіг" (с. Красне) - відпочинок у екологічно чистому місці. Проживання в будинках з натуральних матеріалів. Харчування з органічних продуктів. Можливість відвідати пасіку, ознайомитися з процесом виробництва меду.

"Ферма "Страус" (с. Ясногородка) - знайомство з життям африканських страусів. Можливість придбати страусине м'ясо та яйця. Відвідування контактного зоопарку. Відпочинок на природі.

"Садиба "Сонячна долина" (с. Жуків) - затишні будиночки для проживання. Велика територія з басейном, дитячим майданчиком. Можливість замовити харчування. Організація святкових заходів.

"Агросадиба "Щедрий край" (с. Вільшанська) - проживання в комфортабельних номерах. Харчування з домашніх продуктів. Можливість взяти участь у зборі врожаю, догляді за тваринами. Відвідування музею сільського побуту.

"Садиба "Зелений гай" (с. Петрівське) - тихе та спокійне місце для відпочинку. Проживання в дерев'яному будинку. Можливість рибалити, купатися в річці. Відвідування місцевих пам'яток природи.

«Агросадиба "MAZANKA" - це чудовий варіант для відпочинку на природі, де можна насолодитися красою української природи та відчутти себе частиною сільського життя. Розташована вона в екологічно чистому місці, подалі від міської метушні.

Це лише деякі з багатьох агросадиб Київської області, які пропонують туристам цікавий та різноманітний відпочинок. При виборі агросадиби варто враховувати свої особисті уподобання, бажаний вид відпочинку та бюджет. Окрім цього, важливо звернути увагу на розташування садиби, доступність до туристичних об'єктів та природних ресурсів, які можуть бути цікавими для відвідувачів, а також на рівень комфортності умов проживання, наявність необхідних зручностей і додаткових послуг. Крім того, слід враховувати репутацію агросадиби, відгуки попередніх гостей та наявність можливості для активного відпочинку, як-от екскурсії, участь у сільськогосподарських роботах або дегустації місцевої продукції. Вибір агросадиби також має залежати від того, чи пропонується специфічний досвід, наприклад, участь у традиційних святах, майстер-класах або можливість відпочити в природному середовищі, що допомагає зняти стрес і насолодитися спокоєм.

Аналіз існуючої інфраструктури та пропозицій у сфері сільського зеленого туризму в Київській області вказує на певний рівень розвитку і на низку проблем,

які потребують вирішення для забезпечення сталого розвитку цієї галузі (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Аналіз існуючої інфраструктури та пропозицій у сфері сільського зеленого туризму в Київській області

Напрямок	Характеристика	Проблеми	Можливі шляхи вирішення
Транспортна інфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> * Добре сполучення з Києвом. * Недостатній розвиток місцевих доріг. * Відсутність регулярних автобусних маршрутів до від-далених місць. 	<ul style="list-style-type: none"> * Обмежена доступність до туристичних об'єктів, особливо для туристів без власного транспорту. 	<ul style="list-style-type: none"> * Реконструкція та будівництво доріг місцевого значення. * Запуск регулярних автобусних маршрутів. * Розвиток велоінфраструктури.
Гостинність та проживання	<ul style="list-style-type: none"> * Переважно агросадиби, приватні садиби та невеликі гостьові будинки. * Різний рівень комфорту та якості обслуговування. * Є приклади автентичних умов для відпочинку. 	<ul style="list-style-type: none"> * Потреба в модернізації та покращенні якості обслуговування. * Недостатня кількість місць розміщення. 	<ul style="list-style-type: none"> * Залучення інвестицій для модернізації та розширення інфраструктури розміщення. * Створення стандартів якості обслуговування. * Підтримка місцевих підприємств, які створюють автентичні умови.
Послуги та активності	<ul style="list-style-type: none"> * Екологічні та агротуристичні активності (велопрогулянки, кінні прогулянки, риболовля, збір ягід та грибів, майстер-класи, дегустація продуктів). * Пропозиції обмежені та недостатньо різноманітні. 	<ul style="list-style-type: none"> * Недостатня координація та обмежена різноманітність послуг. 	<ul style="list-style-type: none"> * Розширення спектру туристичних послуг та активностей. * Створення туристичних маршрутів та програм. * Координація між різними суб'єктами туристичної діяльності.
Інформаційна підтримка та маркетинг	<ul style="list-style-type: none"> * Недостатньо активна рекламна кампанія. * Розрізнена та важкодоступна інформація. * Відсутність онлайн-просування та веб-сайтів у більшості туристичних об'єктів. 	<ul style="list-style-type: none"> * Ускладнене планування подорожей для туристів. 	<ul style="list-style-type: none"> * Активізація маркетингової діяльності. * Створення єдиного інформаційного ресурсу про сільський зелений туризм в Київській області. * Розвиток онлайн-платформ та веб-сайтів туристичних об'єктів.
Залучення місцевих громад	<ul style="list-style-type: none"> * Важлива роль у розвитку сільського туризму. * Недостатній досвід та інфраструктура для ефективної організації туристичних послуг. 	<ul style="list-style-type: none"> * Потреба в підтримці та навчанні. 	<ul style="list-style-type: none"> * Організація програм навчання та підвищення кваліфікації для місцевих громад. * Створення умов для розвитку соціального підприємництва у сфері туризму.
Культурні та екологічні пропозиції	<ul style="list-style-type: none"> * Багатий культурно-історичний потенціал (традиції, народні свята, ремесла, гастрономія). * Використання у туризмі недостатньо системне. 	<ul style="list-style-type: none"> * Відсутність стратегії з розвитку та популяризації культурних активностей і традицій. 	<ul style="list-style-type: none"> * Розробка та реалізація програм з розвитку культурного туризму. * Створення культурно-туристичних маршрутів. * Відродження та підтримка народних традицій.
Інвестиції та підтримка місцевих підприємств	<ul style="list-style-type: none"> * Необхідність залучення інвестицій. * Потреба у сприятливих умовах для підприємств. 	<ul style="list-style-type: none"> * Недостатнє фінансування. 	<ul style="list-style-type: none"> * Залучення інвестицій у сферу сільського зеленого туризму та створення сприятливого інвестиційного клімату. * Надання податкових пільг та інших видів підтримки місцевим підприємствам.

Поточний стан розвитку інфраструктури сільського зеленого туризму в Київській області демонструє значний потенціал, але разом з тим і вимагає активної роботи над покращенням транспортної доступності, інформування туристів, розширення послуг та підвищення якості обслуговування. Залучення місцевих громад до цього процесу, розвиток маркетингових стратегій та інвестицій можуть значно покращити ситуацію та зробити Київську область більш привабливою для туристів, що шукають сільську атмосферу та екологічний відпочинок.

На основі проведеної нами експертної оцінки можна зробити наступні висновки щодо розвитку сільського зеленого туризму в Київській області. Регіон має значний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму завдяки своїм природним та культурним ресурсам. Для успішного розвитку галузі необхідно вирішити існуючі проблеми та бар'єри, такі як недостатнє фінансування, низька якість інфраструктури та недостатня маркетингова підтримка. Перспективними напрямками розвитку є екотуризм, агротуризм та етнотуризм. Однак, для того щоб ці напрямки стали конкурентоспроможними на ринку, необхідно залучити більше інвестицій, створити сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу в туристичній сфері та вдосконалити існуючу інфраструктуру. Важливим є також активне просування туристичних продуктів на міжнародних і внутрішніх ринках, а також розширення асортименту послуг, зокрема, надання можливостей для організації корпоративних заходів, навчальних турів та екоосвітніх програм.

Порівняльний аналіз агросадиб Київської області є важливим інструментом для оцінки їхнього стану, визначення перспектив розвитку та формування ефективної стратегії підтримки сільського туризму в регіоні. Проведений нами порівняльний аналіз агросадиб Київської області, здійснений за різними показниками, такими як кількість агросадиб, доступність інфраструктури, популярність серед туристів, наявність природних ресурсів, рівень розвитку агротуризму тощо дає нам наступні результати (табл. 2.8).

Порівняльний аналіз агросадиб Київської області

Показник	Обухівський район	Броварський район	Васильківський район	Фастівський район	Обухівський район
Кількість агросадиб	30-40	20-25	15-20	10-15	25-30
Популярність	висока	середня	помірна	низька	висока
Інфраструктура	розвинута	Достатньо-розвинута	розвинута	Помірно-розвинута	розвинута
Природні ресурси	Ліси, річка Дніпро	Ліси, річка Десна	Ліси, озера	Ліси, річки	Ліси, водоймища
Популярні напрями	Екотуризм, агротуризм	Екотуризм, агротуризм	Екотуризм, агротуризм	Агротуризм, етнотуризм	Агротуризм, екотуризм

Джерело: сформовано автором

Як видно з таблиці Обухівський район є одним з лідерів у Київській області за кількістю агросадиб і високим попитом серед туристів. Розвинена інфраструктура та близькість до Києва роблять цей район привабливим для туристів. Природні ресурси, такі як річка Дніпро та ліси, дозволяють реалізувати різноманітні напрямки туризму. Броварський район також має хороший потенціал для розвитку агросадиб, однак конкуренція з іншими напрямками обмежує його популярність. Доступність від Києва та наявність річки Десна дозволяють реалізувати еко- та агротуризм. Васильківський район має достатню кількість агросадиб, але його популярність серед туристів не так висока, як у інших районах. Однак природні ресурси і розвинута інфраструктура дають можливість розвивати агротуризм. Фастівський район має менше агросадиб, але він може бути цікавим для любителів автентичного сільського відпочинку. Інфраструктура розвинута недостатньо, але існує потенціал для розвитку етно- та агротуризму.

Цей порівняльний аналіз допомагає оцінити перспективи розвитку агросадиб в різних районах Київської області, враховуючи важливі фактори, такі як природні ресурси, інфраструктура та популярність серед туристів.

Як бачимо, розвиток сільського туризму в Київській області демонструє ряд важливих тенденцій та особливостей, які впливають на популярність цього напрямку серед туристів і рівень інвестиційної привабливості регіону. Перерахуємо основні тенденції:

- зростання інтересу до агротуризму та екотуризму. Туристи все частіше обирають відпочинок у сільській місцевості як альтернативу традиційному міському туризму. Популярність набирають садиби, які пропонують можливість долучитися до сільського життя, екологічно чисті продукти, етнографічні заходи та активний відпочинок;

- збільшення кількості агросадиб. У Київській області поступово зростає кількість агросадиб, особливо у передмісті Києва, де спостерігається високий попит на сільський туризм серед мешканців столиці. Найбільше таких закладів у Обухівському, Броварському та Васильківському районах;

- розвиток інфраструктури, але зберігаються проблеми. Хоча дорожня та туристична інфраструктура поступово покращується, у віддалених районах все ще є проблеми з транспортною доступністю, якістю доріг та забезпеченням сучасних зручностей;

- розширення спектру туристичних послуг. Все більше агросадиб пропонують унікальні програми для відвідувачів майстер-класи з народних ремесел, дегустації локальних гастрономічних продуктів, катання на конях, піші екскурсії, велосипедні маршрути, відпочинок на фермах, участь у сільськогосподарських роботах;

- недостатня маркетингова підтримка та інформаційна доступність. Хоча попит на сільський туризм зростає, багато агросадиб не мають достатньої реклами та онлайн-присутності. Відсутність централізованих платформ з інформацією про такі об'єкти є однією з основних проблем розвитку галузі;

- високий потенціал для інвестицій. Київська область має всі передумови для розвитку сільського туризму, зокрема завдяки природним ресурсам, вигідному географічному розташуванню та культурній спадщині. Але

для подальшого зростання необхідні інвестиції в інфраструктуру, навчання персоналу та створення сучасних туристичних продуктів;

- використання інноваційних технологій для залучення туристів використовуються інтернет, соціальні мережі, мобільні додатки, онлайн-бронювання та інші сучасні технології.

Розглянемо і проаналізуємо більш детально агросадибу кемпінг MAZANKA — це екологічний туристичний комплекс, розташований у селі Сошників Бориспільського району Київської області, приблизно за 70 км від Києва та 33 км від Переяслава. Заснований у 2016 році Юрієм та Юлією Юр, комплекс поєднує автентичний сільський колорит із сучасними зручностями, пропонуючи гостям комфортний відпочинок на природі.

Послуги та інфраструктура:

- проживання - гостям пропонуються окремі кімнати на 2 та 4 особи, оформлені в етностилі з використанням старовинних предметів побуту. Для любителів кемпінгу передбачені місця для наметів та паркування для кемперів;

- зручності - на території доступні сучасні зручності, включаючи гарячу воду, душові кабінки, туалети, електропостачання та кухню з необхідним обладнанням;

- харчування - можливість замовлення сніданків із видом на Дніпровські кручі. У пішій доступності знаходяться місцеві магазини та кафе;

- розваги та активності - організовуються каякінг, велосипедні прогулянки, кінні прогулянки, спостереження за птахами та йога-сесії. Екскурсії - відвідування історичних та природних пам'яток у околицях, зокрема, поїздки до міста Переяслав, відомого своїми музеями та архітектурою. Майстер-класи - навчання традиційним українським ремеслам, таким як гончарство, вишивка та кулінарія. Активний відпочинок - прогулянки на велосипедах, піші походи, риболовля на місцевих водоймах. Гості можуть відвідати місцеві історичні пам'ятки, зайнятися риболовлю або збиранням грибів та ягід.

До кемпінгу можна доїхати на власному автомобілі, рухаючись трасою в напрямку Переяслава до села Мирне, звідки потрібно звернути до Сошнікова

(приблизно 7 км якісної дороги). Також доступний громадський транспорт: маршрутні таксі від станцій метро "Харківська" та "Лівобережна" до Борисполя, звідки курсують автобуси до Сошнікова. За попередньою домовленістю можливий трансфер від села Мирне.

Кемпінг MAZANKA працює з квітня по листопад. Для отримання актуальної інформації щодо вартості проживання та додаткових послуг рекомендується звертатися безпосередньо до адміністрації кемпінгу.

Проведемо SWOT-аналіз агросадиби "Кемпінг "MAZANKA" (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

SWOT-аналіз агросадиби "Кемпінг "MAZANKA"

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
* Вигідне розташування: Екологічно чисте місце, мальовнича природа, віддаленість від міста.	* Сезонність: Залежність від сезону може призводити до нерівномірного завантаження протягом року.
* Різноманітність послуг: Широкий вибір варіантів розміщення (намети, будиночки, глемпінг), харчування, розваг та додаткових послуг.	* Обмежена інфраструктура: Можлива недостатність деяких видів інфраструктури (наприклад, басейн, сучасний спортивний майданчик).
* Власне виробництво: Наявність власної ферми або городу забезпечує свіжими та екологічно чистими продуктами харчування.	* Маркетинг: Недостатньо активне використання сучасних маркетингових інструментів для залучення клієнтів.
* Унікальність: Поєднання відпочинку на природі з сільськогосподарською діяльністю та можливістю ознайомитися з місцевими традиціями.	* Цінова політика: Можливість перегляду цінової політики для залучення різних категорій клієнтів.
* Досвідчений персонал: Кваліфікований та привітний персонал, який забезпечує якісне обслуговування.	* Залежність від постачальників: Залежність від постачальників може впливати на якість та ціни на послуги.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
* Розвиток сільського туризму: Зростаючий інтерес до сільського туризму та відпочинку на природі створює сприятливі умови для розвитку бізнесу.	* Конкуренція: Посилення конкуренції з боку інших агросадиб та туристичних об'єктів у регіоні.
* Залучення інвестицій: Можливість залучення інвестицій для розширення інфраструктури та розвитку нових напрямків діяльності.	* Зміни в законодавстві: Зміни в законодавстві, що регулює діяльність у сфері туризму, можуть створити додаткові труднощі.
* Співпраця з туристичними агенціями: Розширення співпраці з туристичними агенціями для залучення більшої кількості клієнтів.	* Економічна нестабільність: Економічна нестабільність та зниження купівельної спроможності населення можуть негативно вплинути на попит на туристичні послуги.
* Онлайн-маркетинг: Активне використання онлайн-маркетингу для залучення клієнтів з різних регіонів та країн.	* Погодні умови: Погодні умови можуть впливати на завантаження агросадиби та якість відпочинку гостей.
* Розширення спектру послуг: Можливість розширення спектру послуг за рахунок введення нових видів розваг, майстер-класів, оздоровчих програм тощо.	* Сезонні коливання цін на енергоносії та інші ресурси: Зростання цін на енергоносії та інші ресурси може призвести до збільшення витрат та зниження прибутку.

Агросадиба "Кемпінг "MAZANKA"" має значний потенціал для успішного розвитку на ринку сільського туризму. Для досягнення цієї мети необхідно:

1. Максимально використовувати сильні сторони: Розвивати унікальні пропозиції, підтримувати високий рівень обслуговування, активно просувати власну продукцію.

2. Працювати над усуненням слабких сторін: Розширювати інфраструктуру, розробляти маркетингову стратегію, диверсифікувати канали постачання.

3. Використовувати можливості: Залучати інвестиції, співпрацювати з туристичними агенціями, активно використовувати онлайн-маркетинг, розширювати спектр послуг.

4. Мінімізувати вплив загроз: Стежити за змінами на ринку, розробляти стратегії адаптації до економічної нестабільності та погодних умов.

Комплексний та збалансований підхід до розвитку агросадиби, враховуючи всі фактори SWOT-аналізу, дозволить "Кемпінг "MAZANKA"" досягти успіху та стати одним з лідерів на ринку сільського туризму в Україні.

Таблиця 2.10

Фінансові показники кемпінгу MAZANKA

Показник	Значення, грн
Площа	~2 гектари
Річна орендна плата за землю	9998
Вартість проживання за ніч з особи	230
Середня заповнюваність за добу	10 гостей
Тривалість сезону	240 днів
Річний дохід від проживання	552000
Середня заробітна плата в місяць на особу	18405
Кількість співробітників	5
Місячні витрати на заробітну плату	92025
Витрати на заробітну плату за сезон	736200
Інші операційні витрати за сезон	200000
Загальні витрати за сезон	946198
Орієнтовний чистий результат	-394198

Джерело: розраховано автором

Розрахунок таблиці 2.10 показує, що при таких умовах кемпінг може працювати зі збитками. Однак слід врахувати, що додаткові доходи від харчування, екскурсій та інших послуг можуть суттєво покращити фінансовий результат.

Результати аналізу фінансових показників кемпінгу MAZANKA свідчать про необхідність детальнішого вивчення структури доходів та витрат. Для цього було проведено аналіз доходів за видами діяльності (таблиця 2.11) та витрат за статтями (таблиця 2.12).

Таблиця 2.11

Доходи та витрати за видами діяльності кемпінгу MAZANKA

Вид діяльності	Дохід, грн	Витрати, грн	Прибуток/Збиток, грн	Відсоток від загального доходу
Проживання	386400	-	386400	83,3
Додаткові послуги	77280	-	77280	5,4
Харчування	-	-	-	10,8
Екскурсії	-	-	-	
Майстер-класи	-	-	-	
Інші види діяльності	-	-	-	0,5
Разом	463680	946198	-482518	100%

Джерело: розраховано автором

Аналіз таблиці 2.11 показує, що найбільшу частку в структурі доходів кемпінгу MAZANKA займає дохід від проживання (83,3%). Проте, цього доходу недостатньо для покриття всіх витрат та отримання прибутку. Тому необхідно шукати шляхи збільшення доходів за іншими видами діяльності, такими як харчування та додаткові послуги.

Отримані фінансові показники вказують на збитковість діяльності кемпінгу, що потребує з'ясування причин та пошуку шляхів підвищення прибутковості. У зв'язку з цим, було здійснено детальний аналіз доходів та витрат за видами діяльності та статтями витрат. Для підвищення прибутковості агросадиби "MAZANKA", враховуючи її потенціал та особливості запропонуємо для підвищення прибутковості наступні заходи:

Витрати за статтями кемпінгу MAZANKA

Стаття витрат	Сума, грн	Відсоток від загальних витрат
Заробітна плата персоналу	736200	77,80%
Оренда землі	9998	1,10%
Комунальні послуги	-	-
Обслуговування	-	-
Закупівля продуктів	-	-
Інші операційні витрати	200000	21,10%
Разом	946198	100%

Джерело: розраховано автором

1. Розширення спектру послуг:
 - сезонні пропозиції - розробити спеціальні програми для різних сезонів. Наприклад, зимові розваги (катання на санках, лижах, ковзанах), літні табори для дітей, осінні збори врожаю з майстер-класами з консервації;
 - тематичні вікенди - організовувати тематичні вікенди, такі як "Українські традиції", "Романтичний відпочинок", "Сімейний відпочинок", "Вегетаріанський вікенд" тощо;
 - оздоровчі програми - запропонувати оздоровчі програми, такі як йога-тури, детокс-програми, масаж, спа-процедури;
 - корпоративні заходи - залучення корпоративних клієнтів для проведення тимбилдінгів, семінарів, конференцій на природі;
 - весілля та інші урочистості - організація весіль, днів народжень, ювілеїв та інших святкових заходів на території агросадиби;
 - майстер-класи - проведення майстер-класів з різних видів рукоділля, кулінарії, садівництва тощо;
 - прокат спорядження - організувати прокат велосипедів, квадроциклів, човнів, лиж, ковзанів та іншого спортивного спорядження;
 - риболовля - якщо є водойма, організувати платну риболовлю;
 - баня/сауна - побудова та використання бані або сауни для відпочинку гостей.

2. Розвиток інфраструктури:

- дитячий майданчик - розширення та модернізація дитячого майданчика;
- спортивний майданчик - створення сучасного спортивного майданчика для різних видів спорту;
- басейн - побудова басейну для літнього відпочинку;
- збільшення кількості місць розміщення - розширення житлового фонду за рахунок будівництва нових будиночків або глемпінгів;
- покращення благоустрою території - озеленення, створення ландшафтного дизайну, облаштування місць для відпочинку.

3. Маркетинг та реклама:

- активне використання соціальних мереж - створення та ведення сторінок у соціальних мережах, розміщення цікавого контенту, проведення конкурсів та акцій;
- співпраця з туристичними агенціями - розміщення інформації про агросадибу на сайтах туристичних агенцій;
- участь у туристичних виставках - представлення агросадиби на туристичних виставках та ярмарках;
- розміщення реклами в інтернеті - контекстна реклама, банерна реклама, реклама у соціальних мережах;
- партнерство з місцевими бізнесами - співпраця з місцевими ресторанами, магазинами, екскурсійними бюро для залучення клієнтів.

4. Сільськогосподарська діяльність:

- розширення асортименту продукції - вирощування різних видів фруктів, овочів, ягід, зелені;
- виробництво органічної продукції - сертифікація продукції як органічної для залучення більш вимогливих клієнтів;
- реалізація продукції - продаж власної продукції гостям агросадиби, а також на місцевих ринках та ярмарках;

- екскурсії на ферму - організація екскурсій на ферму для ознайомлення з процесом вирощування сільськогосподарської продукції.

Інші ідеї, які можна запропонувати:

- введення системи лояльності для постійних клієнтів - знижки, бонуси, спеціальні пропозиції для постійних гостей;
- запровадження онлайн-бронювання - спростити процес бронювання для клієнтів за допомогою онлайн-сервісів;
- персоналізований сервіс - індивідуальний підхід до кожного гостя, врахування його потреб та побажань.

Детальніше ми пропонуємо запровадити етно-квест "Українська спадщина" в кемпінгу "MAZANKA". Ідея квесту- гості подорожують територією садиби, виконуючи завдання, пов'язані з традиціями, ремеслами та історією України.

Можливі завдання:

- гончарний виклик – зліпити маленький глечик або тарілку;
- кулінарне випробування – приготувати вареники або млинці за старовинним рецептом;
- секретний шифр – розгадати ребус або знайти предмет за підказками;
- козацька перевірка – постріляти з лука чи пройти смугу перешкод.

Фінансовий розрахунок (приблизно на 10 осіб):

Витрати: 2-3 аніматори (\approx 3000 грн), матеріали (\approx 2000 грн).

Ціна для гостей: 400-500 грн/особа.

Доходи: 4000-5000 грн за один захід.

Таке доповнення до основних послуг не лише підвищить прибуток, а й зробить садибу привабливішою для сімейного відпочинку та корпоративних заходів. Загалом, кемпінг MAZANKA є прикладом успішного поєднання традиційного сільського відпочинку з сучасним сервісом, задовольняючи потреби як місцевих туристів, так і гостей з інших регіонів.

Сільський туризм у Київській області розвивається динамічно, але потребує комплексного підходу до вирішення інфраструктурних та

організаційних проблем. Розширення туристичних послуг, покращення транспортної доступності, активне просування агросадиб через маркетингові кампанії та залучення інвестицій сприятимуть подальшому зростанню цього напрямку.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

3.1. Прогнозування перспектив розвитку сільського туризму на основі кращих практик

Сільський туризм Київської області має значний потенціал для динамічного розвитку, спираючись на унікальне поєднання природних багатств, багатой культурної спадщини та безпосередньої близькості до столиці України. Прогнозування перспектив розвитку цього напрямку потребує глибокого аналізу кращих практик, врахування сучасних тенденцій та потреб потенційних туристів.

Аналіз кращих практик. Міжнародний досвід:

- країни Європи - Італія, Франція, Іспанія, Австрія та інші країни ЄС мають багаторічний успішний досвід розвитку сільського туризму. Їхні моделі базуються на широкому спектрі послуг, які пропонують фермери та власники садиб: проживання в екологічно чистих умовах, харчування з місцевих продуктів, участь у сільськогосподарських роботах, майстер-класи з традиційних ремесел, дегустації місцевих вин та сирів, екскурсії до природних та історико-культурних пам'яток;

- Північна Америка - Канада та США активно розвивають сільський туризм, пропонуючи туристам відпочинок на фермах, участь у зборі врожаю, катання на конях, риболовлю, спостереження за дикою природою.

Український досвід:

- Карпати - регіон славиться розвиненим сільським туризмом, де туристам пропонують проживання в колоритних гуцульських хатах, знайомство з традиційною кухнею, активний відпочинок в горах, сплави по річках, катання на лижах;

- Поділля - регіон має багату історико-культурну спадщину та розвинений сільський туризм, де туристам пропонують відвідування замків,

фортець, музеїв, участь у фольклорних фестивалях, майстер-класах з народних ремесел;

- Київська область: вже існують успішні приклади сільських садиб, які пропонують туристам проживання в комфортних умовах, знайомство з місцевою кухнею, активний відпочинок на природі.

Сучасні тенденції розвитку сільського зеленого туризму полягають в наступному:

- екологічна свідомість - туристи все більше цікавляться екологічно чистим відпочинком, проживанням в гармонії з природою, споживанням органічних продуктів;

- автентичність - туристи прагнуть познайомитися з місцевою культурою, традиціями, звичаями, скуштувати традиційні страви, взяти участь у народних святах;

- активний відпочинок - туристи хочуть не просто відпочивати, а й активно проводити час на природі, займатися спортом, досліджувати нові місця;

- цифрові технології - туристи активно використовують інтернет для пошуку інформації, бронювання житла та послуг, обміну враженнями в соціальних мережах;

- персоналізація - туристи хочуть отримувати індивідуальний підхід, враховуючи їхні інтереси та потреби.

Перспективи розвитку сільського туризму в Київській області, на нашу думку слідуючі:

1. Розвиток інфраструктури:

- будівництво нових сільських садиб, готелів, ресторанів, облаштування туристичних маршрутів, розвивати мережу громадського транспорту, зокрема автобусне сполучення між містами та селами;

- створення туристичних інформаційних центрів, де туристи могли б отримати всю необхідну інформацію про відпочинок в регіоні, зокрема про проживання, харчування, розваги, транспорт;

- покращення транспортного сполучення між містами та селами, будівництво доріг.

2. Розширення спектру туристичних послуг:

- пропонування туристам різноманітних видів активного відпочинку: велотуризм, кінні прогулянки, риболовля, сплави по річках, скелелазання, лижний спорт;

- організація культурних заходів: фестивалі, ярмарки, концерти, виставки, майстер-класи з народних ремесел, які б знайомили туристів з місцевою культурою та традиціями;

- розвиток гастрономічного туризму: дегустації місцевих продуктів, вин, сирів, участь у кулінарних майстер-класах;

- створення екологічних маршрутів: відвідування природних заповідників, національних парків, озер, лісів.

3. Створення туристичних кластерів:

- об'єднання сільських садиб, фермерських господарств, туристичних агенцій, культурних закладів в єдину мережу для координації діяльності та просування туристичного продукту.

4. Маркетинг та просування:

- створення туристичного бренду. Розробити унікальний туристичний бренд Київської області, який би відображав її особливості та переваги;

- активне просування в Інтернеті. Використовувати сучасні маркетингові інструменти, такі як соціальні мережі, блоги, туристичні портали, для просування сільського туризму Київської області;

- участь у туристичних виставках. Брати участь у туристичних виставках, як в Україні, так і за кордоном, для презентації туристичного потенціалу регіону;

- співпраця зі ЗМІ. Забезпечити інформаційну підтримку сільського туризму в засобах масової інформації.

5. Підвищення якості обслуговування:

- навчання персоналу, впровадження стандартів якості обслуговування, підвищення кваліфікації власників садиб та фермерських господарств та професійних навичок;

- впровадження стандартів якості. Розробити та впровадити стандарти якості обслуговування в сфері сільського туризму;

- моніторинг якості. Регулярно проводити моніторинг якості обслуговування з метою виявлення та усунення недоліків.

6 Співпраця та партнерство:

- співпраця з місцевими органами влади. Налагодити ефективну співпрацю між власниками садиб, фермерськими господарствами та місцевими органами влади для підтримки та розвитку сільського туризму;

- партнерство з туристичними агенціями. Залучати туристичні агенції до просування та продажу туристичних послуг Київської області;

- співпраця з іншими регіонами. Розвивати співпрацю з іншими регіонами України та зарубіжними країнами з метою обміну досвідом та залучення туристів.

7. Залучення інвестицій:

- пошук інвесторів. Залучати інвестиції з різних джерел, таких як державний бюджет, місцеві бюджети, гранти, кредити, приватні інвестиції, для розвитку інфраструктури та розширення спектру послуг;

- створення сприятливого інвестиційного клімату. Створити сприятливі умови для залучення інвестицій в сферу сільського туризму, зокрема спростити процедуру отримання дозволів, зменшити податкове навантаження.

7. Збереження культурної спадщини та природи:

- дбайливе ставлення до навколишнього середовища. Забезпечити екологічну безпеку туристичної діяльності, запобігати забрудненню навколишнього середовища;

- збереження традицій та звичаїв. Підтримувати та розвивати місцеві традиції, звичаї, народні ремесла;

- відновлення історико-культурних пам'яток. Здійснювати реставрацію та відновлення історико-культурних пам'яток, які є туристичними атракціями.

Розвиток сільського туризму в Київській області має великий потенціал, який потрібно активно використовувати для покращення економічного стану регіону, створення нових робочих місць, збереження культурної спадщини та природи.

3.2. Розробка рекомендацій щодо покращення туристичної інфраструктури та створення нових туристичних продуктів

Для успішного розвитку туристичного потенціалу Київської області необхідно комплексно підійти до вирішення існуючих проблем та зосередитися на створенні конкурентоспроможного туристичного продукту. Нижче наведено рекомендації, які допоможуть покращити туристичну інфраструктуру та створити нові цікаві туристичні продукти (табл. 3.1 і табл. 3.2).

Таблиця 3.1

Покращення туристичної інфраструктури Київської області

Напрямок	Рекомендації
Транспортна інфраструктура	<ul style="list-style-type: none">- Покращення якості доріг. Ремонт та будівництво нових доріг, що з'єднують туристичні об'єкти з основними транспортними артеріями.- Розвиток громадського транспорту. Забезпечення регулярного та зручного сполучення між містами та селами, особливо у напрямках, популярних серед туристів.- Створення велоінфраструктури. Облаштування велодоріжок та пунктів прокату велосипедів для популяризації активного туризму.- Розвиток річкового транспорту: Відновлення та розвиток річкового сполучення для туристичних маршрутів по Дніпру та інших річках області.
Інфраструктура розміщення	<ul style="list-style-type: none">- Підтримка існуючих закладів. Реконструкція та модернізація готелів, садиб та інших закладів розміщення для підвищення комфорту та якості обслуговування.- Створення нових закладів: Залучення інвестицій для будівництва сучасних готелів, кемпінгів та інших видів розміщення, що відповідають міжнародним стандартам.- Розвиток еко-житла: Створення екологічно чистих варіантів розміщення, таких як дерев'яні котеджі, садиби з використанням відновлюваних джерел енергії тощо.

Продовження таблиці 3.1	
1	2
Інфраструктура харчування	<ul style="list-style-type: none"> - Підтримка місцевих виробників. Створення умов для розвитку фермерських господарств та виробництва органічних продуктів харчування. - Розвиток гастрономічного туризму. Організація фестивалів місцевої кухні, майстер-класів з приготування традиційних страв. - Створення мережі ресторанів: Відкриття ресторанів, що пропонують страви традиційної української та місцевої кухні, а також враховують потреби різних категорій туристів.
Інформаційна інфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Створення туристичних інформаційних центрів. Відкриття сучасних інформаційних центрів, де туристи можуть отримати всю необхідну інформацію про туристичні можливості регіону. - Розробка туристичних путівників та карт. Створення якісних друкованих та електронних матеріалів з інформацією про туристичні маршрути, пам'ятки, заклади розміщення та харчування. - Активне використання Інтернету. Створення веб-сайтів та сторінок у соціальних мережах, що популяризують туристичний потенціал Київської області.

Джерело: сформовано автором

Таблиця 3.2

Створення нових туристичних продуктів у Київській області

Напрямок	Рекомендації
Культурно-історичний туризм	<ul style="list-style-type: none"> - Розробка тематичних екскурсій: Створення екскурсій, що охоплюють історичні місця, музеї, архітектурні пам'ятки, пов'язані з історією Київської області та України. - Відновлення історичних фестивалів та свят. Відродження традиційних свят та фестивалів, що відображають культуру та звичаї регіону. - Створення музеїв під відкритим небом. Відтворення історичних поселень та садиб для ознайомлення туристів з традиційним побутом та культурою.
Природний туризм	<ul style="list-style-type: none"> - Розвиток екотуризму. Створення екологічних маршрутів, що проходять через природні заповідники, національні парки та інші мальовничі місця. - Організація активного відпочинку на природі. Забезпечення можливостей для занять водними видами спорту, риболовлі, полювання, піших прогулянок, велотуризму, кінних прогулянок тощо. - Створення умов для спостереження за птахами та дикими тваринами. Організація спеціальних турів для орнітологів та любителів дикої природи.
Гастрономічний туризм	<ul style="list-style-type: none"> - Створення гастрономічних турів. Організація турів, що включають відвідування фермерських господарств, дегустацію місцевих продуктів, майстер-класи з приготування традиційних страв. - Проведення гастрономічних фестивалів. Організація фестивалів, де можна скуштувати різноманітні страви місцевої та української кухні. - Відкриття ресторанів з традиційною кухнею. Створення мережі ресторанів, що пропонують страви, приготовані за старовинними рецептами з використанням місцевих продуктів.

Продовження таблиці 3.2	
1	2
Сільський туризм	<ul style="list-style-type: none"> - Розвиток агротуризму. Створення умов для відпочинку на фермах, де туристи можуть брати участь у сільськогосподарських роботах, знайомитися з традиційним сільським побутом. - Організація майстер-класів з народних ремесел. Проведення майстер-класів з виготовлення виробів з глини, дерева, соломи, тканини тощо. - Створення етнографічних музеїв: Відтворення традиційних сільських хат та садіб для ознайомлення туристів з культурою та звичаями місцевого населення.

Джерело: сформовано автором

Для успішної реалізації туристичного потенціалу Київської області необхідно активно займатися маркетингом та просуванням туристичних продуктів на внутрішньому та міжнародному ринках:

- розробка туристичного бренду. Створення унікального туристичного бренду, який би відображав особливості та переваги регіону;
- активне використання Інтернету. Створення веб-сайтів та сторінок у соціальних мережах, що популяризують туристичний потенціал Київської області;
- участь у туристичних виставках. Презентація туристичних продуктів на міжнародних та українських туристичних виставках;
- співпраця з туристичними операторами. Залучення туристичних операторів до розробки та реалізації туристичних програм по Київській області;
- PR та робота зі ЗМІ. Забезпечення інформаційного супроводу туристичних заходів та ініціатив у засобах масової інформації.

Зрозуміло, що успішний розвиток туризму в Київській області можливий лише за умови активної співпраці між усіма зацікавленими сторонами: органами влади, туристичними операторами, власниками закладів розміщення та харчування, місцевими виробниками, громадськими організаціями тощо.

Реалізація цих рекомендацій, на нашу думку, дозволить Київській області стати конкурентоспроможним туристичним регіоном, залучити більше туристів та сприяти її соціально-економічному розвитку.

Стратегія розвитку сільського зеленого туризму Київської області має базуватися на комплексному підході, враховуючи сучасні тенденції, потреби

туристів та можливості регіону.

Основними напрямками стратегії, на нашу думку, мають бути:

1. Розвиток інфраструктури:

- транспортна інфраструктура - покращення якості доріг, забезпечення зручного транспортного сполучення між туристичними об'єктами та містами, розвиток велоінфраструктури;

- інфраструктура розміщення - створення комфортних умов проживання для туристів, будівництво нових готелів, садиб, котеджів, кемпінгів, розвиток еко-житла;

- інфраструктура харчування - підтримка місцевих виробників, розвиток гастрономічного туризму, створення мережі ресторанів з традиційною кухнею;

- інформаційна інфраструктура - створення туристичних інформаційних центрів, розробка туристичних путівників та карт, активне використання Інтернету для популяризації туристичного потенціалу області.

2. Створення нових туристичних продуктів:

- культурно-історичний туризм - розробка тематичних екскурсій, відновлення історичних фестивалів та свят, створення музеїв під відкритим небом;

- природний туризм - розвиток екотуризму, організація активного відпочинку на природі, створення умов для спостереження за птахами та дикими тваринами;

- гастрономічний туризм - створення гастрономічних турів, проведення гастрономічних фестивалів, відкриття ресторанів з традиційною кухнею;

- сільський туризм - розвиток агротуризму, організація майстер-класів з народних ремесел, створення етнографічних музеїв.

3. Маркетинг та просування:

- розробка туристичного бренду - створення унікального туристичного бренду, який би відображав особливості та переваги регіону;

- активне використання Інтернету - створення веб-сайтів та сторінок у соціальних мережах, що популяризують туристичний потенціал Київської області;
- участь у туристичних виставках - презентація туристичних продуктів на міжнародних та українських туристичних виставках;
- співпраця з туристичними операторами - залучення туристичних операторів до розробки та реалізації туристичних програм по Київській області;
- PR та робота зі ЗМІ - забезпечення інформаційного супроводу туристичних заходів та ініціатив у засобах масової інформації.

4. Партнерство та співпраця:

- створення туристичного кластеру - об'єднання зусиль для розробки та реалізації спільних туристичних проєктів;
- залучення інвестицій - створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури та створення нових туристичних продуктів;
- підтримка малого та середнього бізнесу - створення умов для розвитку малого та середнього бізнесу у сфері туризму, надання їм фінансової та консультаційної підтримки.

5. Підвищення якості обслуговування:

- навчання персоналу - проведення навчальних програм для персоналу, який працює в сфері сільського зеленого туризму;
- впровадження стандартів якості - розробка та впровадження стандартів якості обслуговування в сфері сільського зеленого туризму;
- моніторинг якості: регулярне проведення моніторингу якості обслуговування з метою виявлення та усунення недоліків.

Реалізація цих напрямів стратегії дозволить Київській області стати конкурентоспроможним туристичним регіоном, залучити більше туристів та сприяти її соціально-економічному розвитку та збереженню культурної та природної спадщини.

3.3. Обґрунтування запропонованих заходів

Економічне обґрунтування запропонованих заходів щодо стратегії розвитку сільського зеленого туризму Київської області.

1. Розвиток інфраструктури:

- транспортна інфраструктура - поліпшення якості доріг і транспортного сполучення дозволить збільшити потік туристів на 20-30% щорічно, що сприятиме зростанню доходів місцевих підприємств на 15-25%. Інвестиції у велоінфраструктуру (орієнтовно 50 млн грн) сприятимуть розвитку активного туризму.

2. Інфраструктура розміщення - розширення варіантів розміщення (готелі, садиби, кемпінги) може забезпечити зростання туристичних потоків на 25-40%, що призведе до збільшення податкових надходжень на 10-15 млн грн щорічно.

3. Інфраструктура харчування - відкриття нових закладів громадського харчування сприятиме зростанню витрат туристів на харчування на 30-50%, що забезпечить додаткові 8-12 млн грн щорічного прибутку для місцевих виробників.

4. Інформаційна інфраструктура - впровадження сучасних інформаційних технологій потребуватиме 5-10 млн грн інвестицій, але дозволить залучити додатково 15-20% туристів.

2. Створення нових туристичних продуктів:

- культурно-історичний туризм - відновлення історичних фестивалів та створення музеїв під відкритим небом збільшить потік туристів на 20-25% та забезпечить додаткові 5-7 млн грн прибутку щорічно;

- природний туризм - розвиток екологічних маршрутів може залучити до 100 тис. туристів на рік, що принесе місцевим громадам до 20 млн грн доходу;

- гастрономічний туризм - проведення гастрономічних фестивалів збільшить туристичні витрати на 15-20%, а попит на місцеві продукти виросте на 10-15%;

- сільський туризм - організація агротурів дозволить сільськогосподарським підприємствам отримувати до 10 млн грн додаткових доходів щорічно.

3. Маркетинг та просування:

- розробка туристичного бренду: Витрати на брендинг (до 3 млн грн) можуть збільшити впізнаваність регіону на 40%, що сприятиме росту туристичних потоків;

- активне використання Інтернету - вкладення у цифровий маркетинг (5-7 млн грн) дозволить підвищити кількість онлайн-бронювань на 30-50%;

- участь у туристичних виставках: Щорічні витрати у розмірі 2-4 млн грн забезпечать зростання міжнародного туристичного потоку на 10-15%;

- співпраця з туристичними операторами - включення регіону до туристичних маршрутів підвищить дохід місцевих підприємств на 10-20%;

- PR та робота зі ЗМІ - витрати на інформаційні кампанії (до 2 млн грн) можуть залучити додатково 5-10% туристів.

4. Партнерство та співпраця:

- створення туристичного кластеру - об'єднання місцевих підприємців підвищить ефективність використання ресурсів та забезпечить економічне зростання на 10-15%;

- залучення інвестицій - необхідні інвестиції у туристичний сектор оцінюються у 100-200 млн грн, що дозволить створити 500-700 нових робочих місць;

- підтримка малого та середнього бізнесу - рантові програми на 10-15 млн грн сприятимуть збільшенню кількості підприємств у сфері туризму на 20-30%.

5. Підвищення якості обслуговування:

- навчання персоналу - організація тренінгів вартістю 3-5 млн грн щорічно дозволить підвищити якість обслуговування та знизити рівень скарг туристів на 30%;

- впровадження стандартів якості - сертифікація туристичних об'єктів може підвищити конкурентоспроможність регіону на 15-20%;

- моніторинг якості - регулярні дослідження туристичної задоволеності (1-2 млн грн щорічно) сприятимуть оперативному усуненню недоліків.

Реалізація запропонованих заходів із загальним бюджетом 300-500 млн грн дозволить Київській області створити конкурентоспроможний туристичний продукт, залучити більше туристів, збільшити доходи місцевих підприємств на 30-50% та створити понад 1000 нових робочих місць.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження сучасного стану сільського зеленого туризму в Київській області дозволило зробити наступні висновки:

Сільський зелений туризм є перспективним напрямом розвитку туристичної діяльності, який поєднує відпочинок на природі з ознайомленням з місцевою культурою, традиціями та сільським життям. Він сприяє збереженню культурної та природної спадщини, розвитку місцевої економіки та створенню нових робочих місць.

Сільський зелений туризм базується на використанні ресурсів сільської місцевості для організації туристичної діяльності. Він передбачає надання туристам послуг з розміщення, харчування, організації дозвілля та екскурсій. Важливими елементами функціонування є також маркетинг та просування туристичного продукту, партнерство між різними учасниками туристичного ринку та забезпечення якості обслуговування.

Розвиток сільського зеленого туризму потребує комплексного підходу, який враховує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти. Важливими є також врахування сучасних тенденцій розвитку туризму, таких як зростання інтересу до екологічного та автентичного відпочинку, розвиток цифрових технологій та персоналізація туристичних послуг.

Київська область має значний туристичний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму. Регіон має мальовничу природу, багату культурну та історичну спадщину, а також близькість до великого міста Києва, що робить його привабливим для туристів.

В Київській області вже є успішні приклади розвитку сільського зеленого туризму, проте потенціал цього напрямку ще не повністю реалізований. Існує потреба в розвитку інфраструктури, розширенні спектру туристичних послуг, активізації маркетингової діяльності та підвищенні якості обслуговування.

Розвиток сільського зеленого туризму в Київській області стикається з низкою проблем, серед яких недостатній розвиток інфраструктури, недостатне

фінансування, сезонність, конкуренція з іншими регіонами та недостатня кваліфікація персоналу.

Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Київській області на найближчі 5–10 років є позитивними, враховуючи сучасні тенденції та виклики. Основними напрямками розвитку можуть стати екологічний туризм, культурно-історичний туризм, гастрономічний туризм та сільський туризм.

Стратегія розвитку сільського зеленого туризму Київської області має включати такі напрями: розвиток інфраструктури, створення нових туристичних продуктів, маркетинг та просування, партнерство та співпраця, підвищення якості обслуговування.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме економічному розвитку регіону, створенню нових робочих місць, збільшенню надходжень до місцевого бюджету та підвищенню рівня життя місцевого населення.

Сільський зелений туризм має значний потенціал для розвитку в Київській області. За умови комплексної та системної реалізації запропонованих заходів, цей напрям може стати важливим фактором соціально-економічного розвитку регіону, сприяти збереженню його культурної та природної спадщини та покращенню якості життя місцевого населення.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асоціація сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні
URL: <https://greentour.com.ua/> <https://aigu.com.ua/> (дата звернення: 15.03.2025).
2. Биркович В. І. Розвиток сільського туризму в депресивних регіонах України: економіко-правовий аспект / В. І. Биркович, Київ, 2021. С. 21-32.
3. Бойко В. Екологічний туризм як складова сільської зеленої економіки, 2021. 121 с.
4. Всесвітня туристична організація (UNWTO) [Електронний ресурс]-
Режим доступу: <https://www.unwto.org/> (дата звернення: 13.03.2025).
5. Габа І.М. Сільський (зелений) туризм – важливий напрямком для економічного розвитку України через його реформування.2020. С. 87-90.
6. Дідик В.Н. Зелений туризм є важливим пріоритетом для України, який потребує прискорених зусиль у розвитку.2020. С. 764-766.
7. Євдокімова О.М., Стренковська А.Ю. «Проблеми та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні ».Випуск 38,2019- с 43-44.
8. "Закон України "Про туризм" URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 10.03.2025).
9. Інтерактивна консалтингова система для сільського туризму: Монографія / Т.П. Кальна-Дубінюк, К.Г. Рогоза, В.В. Самсонова, І.П. Кудінова, Т.І. Божук, С.І. Мосіюк, О.А. Локутова, Ю.В. Дубінюк, Т.І. Кудін, М.М. Гнідан, О.І. Бас. – Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2019. – 175 с.
10. Кудінова І.П., Хоруженко Л.Г. Креативні підходи до просування культурної спадщини України та туризму через сучасні сувеніри // Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues, Volume 8, Number 1, 2024. – С. 75-90.
11. Кудінова І.П., Терзі С.М. Культурна спадщина - бренд туристичної України // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія "Проблеми економіки та управління", Volume 7, Number 2, Львів, 2023. – С. 27-30.

12. Кудінова І.П., Самборська С.В. Тенденції розвитку підприємств готельної сфери в умовах пандемії covid-19 // *Біоекономіка і аграрний бізнес*, 2022, том 13, №3– К., 2022 – С. 34-40.
13. Кудінова І.П., Красюк І.Г. Розвиток туристичного бізнесу в період пандемії // *Біоекономіка і аграрний бізнес*. Вип. 11 , № 4. – К., 2020 – С. 36-42.
14. Кудінова І.П., Артеменко А.О. Комунікації у процесах обслуговування в туризмі // *Вісник національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*. № 1 (2019). – С. 50-59.
15. Кудінова І.П. Туризм як фактор соціально-економічного розвитку та його інноваційні напрямки // *Біоекономіка і аграрний бізнес*. Вип. 10, № 1. – К., 2019 – С. 50-57.
16. Кудінова І.П. Сучасні тренди туристичного розвитку м. Києва // *Економіка і управління бізнесом*, том 14, №2, 2023, – К., 2022 – С. 73-86.
17. Кудінова І.П. Соціальні мережі як інструмент просування туристичної послуги // Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети: матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференція (м. Житомир, 15-16 червня 2023 р.). Житомир: Поліський національний університет, 2023. С.131-136.
18. Кудінова І.П. Сільський туризм в контексті сталого розвитку // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські Виміри Сталого Розвитку», 26 червня 2020. – К.: НУХТ, 2020 . – С. 85-86.
19. Кудінова І.П. Сільський зелений туризм як шлях до відновлення: реабілітаційний потенціал для громадян // *Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом: збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції 26 вересня 2024 р. Маріуполь. 2024. С. 58-60.*
20. Кудінова І.П. Сільський зелений туризм як перспективний напрям розвитку у повоєнний період / *Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти: збірник тез доповідей II-ої міжнародної науково-*

практичної конференції (17- 18 травня 2023 р.). Київ: НУБіП України. 2023. С. 152-54.

21. Кудінова І.П. Роль сільського зеленого туризму в структурі економіки сільських територій // Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти: збірник тез доповідей III-ої міжнародної науково-практичної конференції (16- 17 травня 2024 р.). Київ: НУБіП України. 2024. С. 132-135.

22. Кудінова І.П. Розвиток сільських територій через зелений туризм: розкриття ресурсного потенціалу громад // Від теорії до практики в управлінні та врядуванні : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20 червня 2024 року (до Дня державної служби) / за заг. ред. О. В. Євсюкової, І. С. Гриценка, С. М. Приліпка. Київ: НУБіП, 2024. С. 124-126.

23. Кудінова І.П. Інноваційний туристичний продукт як фактор розбудови туристичної індустрії // Біоекономіка і аграрний бізнес. Вип. 12, № 2. – К., 2020 – С. 36-42.

24. Кудінова І.П. Екологічний туризм як перспективний напрям сталого розвитку // Збірник наукових статей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські виміри сталого розвитку», 26 червня 2020. – К.: НУХТ, 2020. – С. 86-90.

25. Кудінова І.П. Диверсифікація сільського туризму в повоєнний час // «Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: глобальні виклики»: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2024. С. 46-47.

26. Кудінова І.П. Гастрономічний туризм актуальний тренд сьогодення // Актуальні проблеми розвитку сфери гостинності: перспективи та виклики: Матеріали міжнародної наукової конференції 4 - 5 травня 2023 р. Ужгород, 2023. С. 23-25.

27. Козловська А.Н. Вплив столиці на розвиток сільської місцевості Київської області. НПУ ім. Драгоманова.2020.- С.193-201.

28. Павлюк С. І. Перспективи розвитку зеленого туризму для регіонального туристичного ринку. 2021. 35 с.
29. Самсонова В.В., Кудінова І.П. Теоретичні засади визначення рекреаційно-туристичного потенціалу сільських територій. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку № 28. 2022. С. 99-109.
30. Сільський зелений туризм (екотуризм) у світі. URL: <https://we.org.ua/rizne/ekoturyzm-u-sviti/> (дата звернення: 18.03.2025).
31. Управління інноваційною діяльністю: теорія і практика: колективна монографія/ за заг. ред. д.е.н., професора Витвицької О.Д. Київ: ТОВ «АГРАР МЕДІА ГРУП», 2021. 450 с.
32. Федорченко В.К., Цвілій-Букланова Н.А. "Сільський зелений туризм: теорія та практика", Київ, 2020. 216 с.
33. Фоменко Н.В. "Сільський зелений туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку", КНУ імені Тараса Шевченка, Київ, 2022. С. 26-35.
34. Цимбалюк С.Я. Сільський (зелений) туризм як перспективний напрямок розвитку внутрішнього туризму. №5, 2020. С. 42-45.
35. Шамара І.М, Василенко А.В. Перспективи організації зелених шляхів в Україні, як пріоритетний напрямок розвитку ринку внутрішнього туризму. Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Туризм, №(13), 2021- С.174-185.
36. Яковунік О.В. Регіональний туристичний потенціал: теоретичні аспекти. 2020. С. 81-85.
37. Gabryjończyk, P., Kudinova, I., Samsonova, V. (2024). Rural tourism as a priority area for the development of agro-houses and rural areas of Ukraine. *Turystyka I Rozwój Regionalny*, 2024, (21), 45–55. <https://doi.org/10.22630/TIRR.2024.21.4>
38. Gabryjończyk, P., & Kudinova, I. (2023). Tourism in wartime Ukraine – condition, restrictions and prospects. *Turystyka I Rozwój Regionalny*, (19), 29–38. <https://doi.org/10.22630/TIRR.2023.19.3>.
39. Piotr Gabryjończyk, Iryna Kudinova. Motives for undertaking rural tourism activity and its economic and social benefits – comparison of Polish and

Ukrainian theoretical perspective // *Turystyka i Rozwój Regionalny* 2019, nr 12, Wydawnictwo SGGW, No. 12, 33-43.

40. Kudinova I.P. Consulting on the implementation of an innovative excursion // *Innovative activity and consulting: collective monograph/* by general ed. Doctor of Economics, Professor Vytvytska O.D. Kyiv: LLC "AGRAR MEDIA GROUP", 2024. pp. 190-219.

41. Mohylova, A., Grybyk, I., Hlivinska, Y., Kudinova, I., Stepanenko, M., Torishnya, L. (2021). Estimation of enterprise's investment attractiveness in the conditions of development. *Estudios de Economia Aplicada*, 39 (5).

42. Michał Roman; Norbert Kawęcki; Iryna Kudinova; Arkadiusz Niedziółka; Ewa Szczucka; Monika Wojcieszak-Zbierska. Agritourism farms as places of providing therapeutic services for people with autism spectrum disorder. *Turystyka i Rozwój Regionalny*, 2024, (22), 107–120.

43. Michał Roman; Iryna Kudinova; Viktoriia Samsonova; Norbert Kawęcki (2024). Innovative Development of Rural Green Tourism in Ukraine. *Tourism and Hospitality*. 2024, 5(3), 537-558; <https://doi.org/10.3390/tourhosp5030033>

ДОДАТКИ



Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Полтавський фаховий коледж підприємництва
і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного
господарства

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Всеукраїнська
науково-практична студентська
конференція

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

12 березня 2025 року



Київ - 2025

ЄРМОЛАЄВА Катерина. ПРОМОЦІЯ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ІТАЛІЇ.....	45
ЗЮКОВА Аня. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ОБ'ЄКТІВ У РЕКРЕАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	47
КИРИЧЕНКО Катерина. ТЕРАПЕВТИЧНІ ПРАКТИКИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	50
КИРПИЧ Ольвія. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	53
ЛЕСЕНКО Вікторія. РОЗВИТОК ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ З ФОКУСОМ НА ГЛОБАЛЬНІ, НАЦІОНАЛЬНІ І РЕГІОНАЛЬНІ ТРЕНДИ	56
ЛИСЕНКО Володимир. SMART-ТУРИЗМ У ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ	58
ЛУСЬ Анастасія. РОЗРОБКА І ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ З ОПТИМІЗАЦІЇ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН ТУРИСТИЧНИХ АГЕНЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.....	60
МАХОВКА Борис. ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	62
МАТЮЩЕНКО Олена. КРУЇЗИ ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗКОШІ: ОСОБЛИВОСТІ ПРЕМІАЛЬНОГО СЕГМЕНТУ	64
МЕДВІДЬ Анна. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	66
МОГИЛЬ Дарина, ТИЩЕНКО Світлана. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЇ.....	69
МУЗИЧКО Анастасія. ТУРИ ВИХІДНОГО ДНЯ ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	72
НІГРУЦА Лада. СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	74
ОЛЕСІНЬ Іванна. ПРИРОДНО-ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАКАРПАТТЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	77
ОСТАПЧЕНКО Анастасія. СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	79
ПАРХОМЧУК Андрій, ТИЩЕНКО Світлана. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ	81
ПОПКОВА Ксенія. РИЗИКИ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	83
ПРИВЕДЬОН Валерія, ВАЛІНКЕВИЧ Наталія. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ТУРИЗМУ В КОНТЕКСТІ ТЕРМІНО-ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ	85

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ОСТАПЧЕНКО Анастасія,
*здобувачка освітнього ступеня
«Бакалавр» спеціальності «Туризм та рекреація»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ*

Сільський зелений туризм є перспективним напрямом туристичної діяльності, який поєднує відпочинок у природному середовищі, ознайомлення з культурою та традиціями місцевого населення, а також підтримку локальної економіки. У контексті сталого розвитку він відіграє ключову роль у збереженні природних та соціокультурних ресурсів, створенні нових робочих місць і підвищенні якості життя в сільській місцевості [1, 2].

Київська область має унікальні природні та історико-культурні ресурси для розвитку сільського зеленого туризму. Серед основних туристичних об'єктів можна виокремити:

- природні парки та заповідники (Національний природний парк "Залісся", Регіональний ландшафтний парк "Трахтемирів", Регіональний ландшафтний парк "Дніпровські острови", Дендропарк "Олександрія", Межигірський парк, етнографічні та історичні локації (Музей народної архітектури та побуту в Пирогові, Богуславський гранітний каньйон);

- агросадиби, фермерські господарства, де туристи можуть ознайомитися з традиційним сільським побутом та гастрономічною культурою.

Сільський зелений туризм відіграє також важливу роль у сталому розвитку, оскільки сприяє економічному зростанню сільських територій, підтримує місцеві громади, зберігає культурну спадщину та природні ресурси, а також стимулює екологічно відповідальні форми туризму. Так, розвиток сільського зеленого туризму в Київській області сприяє:

- економічному розвитку і проявляється через створення нових робочих місць, підвищення доходів місцевого населення, розвиток малого підприємництва;

- соціальному розвитку, а саме збереженню культурної спадщини, підтримки традиційних ремесел, розвиток місцевих громад;

- екологічному балансу, тобто раціональному використанню природних ресурсів, екологічно відповідальний туризм, зменшення навантаження на великі міста [3].

Незважаючи на значний потенціал, існують проблеми, що стримують розвиток сільського зеленого туризму, зокрема це недостатній рівень інфраструктури (дороги, комунікації, туристичні послуги); низький рівень маркетингової підтримки та популяризації агротуристичних продуктів та відсутність ефективних механізмів державної підтримки.

Тому, на нашу думку, для активізації розвитку сільського зеленого туризму необхідно розвивати інфраструктуру та логістику; стимулювати підприємницьку ініціативу через гранти та субсидії; створювати кластери та партнерства між туристичними підприємствами.

Сільський зелений туризм Київської області має великий потенціал як засіб відновлення та реабілітації, поєднуючи природні ресурси, сільську автентичність та оздоровчі практики, забезпечуючи гармонійний зв'язок людини з природою.

Для успішного розвитку сільського зеленого туризму в Київській області необхідно акцентувати увагу на наступних заходах:

- розвиток інфраструктури* - покращення дорожньої мережі, облаштування місць для розміщення туристів, розвиток туристичних маршрутів;

- популяризація регіону* - проведення інформаційних кампаній, фестивалів, ярмарків, створення сучасних туристичних сайтів та мобільних додатків;

- навчання та підготовка кадрів* - організація тренінгів, семінарів для місцевого населення щодо ведення туристичного бізнесу;

- залучення інвестицій* - співпраця з державними та приватними інвесторами, розробка грантових програм;

розширення програм для ветеранів та переселенців, що потребують реабілітації;

створення центрів відновлення на базі екосадиб;

співпраця з медичними та психологічними центрами для впровадження терапевтичних турів.

Сільський зелений туризм є важливим чинником сталого розвитку Київської області. Його розвиток сприятиме економічному зростанню, збереженню природного та культурного середовища, а також підвищенню якості життя в сільських громадах. Необхідно впроваджувати ефективні стратегії підтримки цього напрямку, щоб забезпечити його подальший розвиток у регіоні.